

Skaidrojums valsts konsolidētai grāmatvedības bilancei

Vispārējie principi

2013. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilance (turpmāk – konsolidētā bilance) sagatavota atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, likumam “Likums par budžetu un finanšu vadību”, likumam “Par valsts budžetu 2013.gadam”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” un citiem normatīviem aktiem, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētā bilance sagatavota ievērojot pārskatu kvalitātes prasības, darbības turpināšanas, uzkrāšanas un piesardzības principus.

Strukturālas izmaiņas

Saskaņā ar Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņem, valsts pārvaldes funkciju izvērtējumu, valsts pārvaldes efektivitātes paaugstināšanas mērķiem un atbilstoši likumam „Valsts pārvaldes iekārtas likums” pārskata gadā veiktas valsts pārvaldes strukturālās reformas.

Ar 2012. gada 13. decembra Daugavpils pilsētas domes lēmumu Nr. 557 nolemts izveidot Daugavpils pašvaldības iestādi „Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs”, kura savu darbību uzsāka ar 2013. gada 1. janvāri. Mākslas centrs ir daudzfunkcionāls laikmetīgās mākslas komplekss, kultūras un izglītības centrs. Centra finansēšana paredzēta no pašvaldības budžeta līdzekļiem un ieņēmumiem, kas gūti sniedzot maksas pakalpojumus.

Valmieras pilsētas pašvaldības dome ar 2012. gada 25. oktobra lēmumu Nr. 316 nolēma izveidot Valmieras pilsētas pašvaldības iestādi „Valmieras pilsētas pašvaldības policija”, kura savu darbību uzsāka ar 2013. gada 1. janvāri.

Talsu novada dome 2012. gada 14. jūnijā pieņēma lēmumu Nr. 449 par pašvaldības aģentūras „Sabile” likvidāciju. Pašvaldības aģentūru Talsu novada dome likvidē ar 2013. gada 1. martu. Saskaņā ar apstiprināto likvidācijas plānu pašvaldības aģentūras „Sabile” saistības pārņēma un turpmāk pilda Talsu novada pašvaldības Sabiles pilsētas un Abavas pagasta pārvalde un pašvaldības SIA „Talsu namsaimnieks”. Daļu nepieciešamo pakalpojumu iepērk kā ārpalpojumu saskaņā ar iepirkuma rezultātiem.

Saskaņā ar 2013. gada 16. jūlija Ministru kabineta rīkojumiem Nr. 322., Nr. 323. un Nr. 324., ar 2013. gada 1. septembri Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošās iestādes: Apguldes Profesionālā vidusskola, Vecbebru Profesionālā vidusskola un Zaļenieku Profesionālā vidusskola tika reorganizētas un nodotas atvasinātām publiskām personām, t.i., atbilstošo novadu pašvaldībām.

Minētās strukturālās reformas ir ņemtas vērā sastādot 2013. gada konsolidēto bilanci.

Naudas vienība

Konsolidētā bilancē par vērtības mēru lietota naudas vienība lats (LVL). Finanšu pārskatā uzrādītie finanšu dati ir noapaļoti līdz tūkstošiem latu. Finanšu pārskata skaidrojumos dati uzrādīti veselos latos.

Konsolidācijas pamatprincipi

Atbilstoši likumam "Likums par budžetu un finanšu vadību" 2013. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilancē ir apkopoti 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību 2013. gada konsolidētie pārskati.

Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi

Valsts kontroles atzinumus par 2013. gada pārskata sastādīšanas pareizību saņēmušas 13 ministrijas un 13 centrālās valsts iestādes. Atbilstoši tiesību aktos noteiktajam 2 centrālās valsts iestādes saņēmušas zvērinātu revidentu atzinumus.

Valsts kontroles vai zvērinātu revidentu atzinumus:

- bez iebildēm saņēmušas 7 ministrijas un 14 centrālās valsts iestādes;
- ar iebildēm saņēmusi 1 ministrija;
- bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu saņēmušas 5 ministrijas un 1 centrālā valsts iestāde.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 119 pašvaldības:

- bez iebildēm saņēmušas 107 pašvaldības;
- atzinumus bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu saņēmušas 3 pašvaldības;
- ar iebildēm saņēmušas 8 pašvaldības;
- negatīvu atzinumu saņēmusi 1 pašvaldība.

Konsolidētās bilances sagatavošanas pamatnostādnes

Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaiti kārtoti atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtoti grāmatvedības uzskaiti" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1486), gada pārskatus sagatavo atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 15. oktobra noteikumos Nr. 1115 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1115) noteiktai kārtībai un apjomam, ievērojot arī citu normatīvo aktu prasības. Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaiti nodrošina atbilstoši Valsts kases 2013. gada 17. decembra metodiskos norādījumos Nr. 123 "Valsts kases valsts budžeta un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršanas un slēgšanas metodiskie norādījumi" un 2010. gada 11. marta "Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika Nr. 22" noteiktajam.

Konsolidētā grāmatvedības bilance

Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance ietver finanšu informāciju par ministriju, centrālo valsts iestāžu, pašvaldību un valsts budžeta finanšu uzskaites aktīviem un saistībām 2013. gada 31. decembrī, kā arī sniedz salīdzinošos datus 2012. gada 31. decembrī.

Konsolidētā bilance sagatavota, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību (turpmāk – budžeta iestādes) bilances un Valsts kases valsts budžeta finanšu bilanci (turpmāk – finanšu bilance).

Konsolidētā bilance sagatavota, izmantojot šādus konsolidācijas veidus:

- summēšana – pārskatu apvienošana, summējot visus pārskatos minētos rādītājus un veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumu izslēgšana, kas veikta starp konsolidācijā iesaistītiem institucionālajiem sektoriem, veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumus izslēdz, ievērojot mazākuma principu, izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu bilancu kopsavilkumā ir iekļautas valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu bilances.

Pašvaldību bilancu kopsavilkumā ir iekļautas pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu bilances.

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot konsolidēto bilanci, ņemtas vērā aplēses un pieņēmumi, kas ietekmējušas atsevišķu bilances posteņu atlikumus, kā arī iespējamo aktīvu un saistību novērtējumu. Iespējamie nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Aplēšu izmaiņu ietekme uzrādīta finanšu pārskatos.

Bilances posteņu novērtēšanā izmantotās aplēses un pieņēmumi aprakstīti sadaļā „Uzskaitē un novērtēšana” pie katra attiecīgā posteņa.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Visi darījumi ārvalstu valūtās ir pārvērtēti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa attiecīgā darījuma veikšanas dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās pārrēķināti latos pēc Latvijas Bankas oficiāli noteiktā ārvalstu valūtas kursa pārskata gada pēdējā dienā.

Ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no valūtas kursa svārstībām starp ieņēmumu/izdevumu atzīšanas dienu un naudas saņemšanas/samaksāšanas dienu, atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

Naudas līdzekļiem, prasībām vai saistībām, kurām atlikumi saimnieciskā gada beigās ir uzskaitīti citā valūtā, atlikumus pārrēķina latos pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas maiņas kursa pārskata perioda pēdējā dienā. Valūtas kursa starpības atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

1. tabula. Latvijas Bankas noteiktie ārvalstu kursi (latos)

Valūta	31.12.2013.	31.12.2012.
EUR	0.702804	0.702804
USD	0.515000	0.531000
CHF	0.573000	0.582000
GBP	0.843000	0.857000
DKK	0.094200	0.094200
SEK	0.078100	0.081600
XDR	0.792000	0.818000

Uzskaitē un novērtēšana

Pārskatos ietvertā informācija

2013. saimnieciskā gada laikā veikta sekojošu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa:

- papildināts bilances aktīvu postenis „Ilgtermiņa ieguldījumi” ar posteni „Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām”, pārklasificējot datus no bilances aktīvu posteņa „Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” konta „Pārējās prasības”;
- bilances aktīvu posteņa „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” un saistību posteņa „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” sastāvā izveidoti atsevišķi bilances konti avansā pārskaitīto/saņemto transfertu uzskaitē;
- izslēgti bilances pasīvu posteņi „Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem” un „Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem”, pārklasificējot datus uz bilances pasīvu posteņiem „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” un „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” (uzrāda īstermiņa saistību sastāvā);
- izslēgti bilances pasīvu posteņi „Ilgtermiņa saistības par struktūrfondu projektiem”, „Ilgtermiņa saistības par Eiropas Savienības piešķirto Kohēzijas fonda projektu finansējumu”, „Ilgtermiņa saistības par pārējiem Eiropas Savienības finansētajiem projektiem un ārvalstu finanšu palīdzību” un „Īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzību un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem pasākumiem” pārgrāmatojot atlikumus uz:
  - bilances pasīvu posteņiem „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” un „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” (uzrāda īstermiņa saistību sastāvā) par avansā saņemtajiem transfertiem, ja nav saņemts apstiprinājums par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem;
  - pamatdarbības ieņēmumiem atbilstoši saņemtajam apstiprinājumam par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem;
- izslēgts bilances pasīvu postenis „Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerves” pārgrāmatojot atlikumu pārējos ieņēmumos;
- zembilances aktīvos izslēgts postenis „Saņemamās soda un kavējuma naudas”, pārklasificējot datus uz zembilances aktīvu posteni „Saņemamie līgumsodi un naudas sodi”;
- iepriekšējos periodos ziedojumu un dāvinājumu ceļā saņemtie aktīvi, kas uzskaitē iekļauti atzīstot tos attiecīgā aktīvu grupā un atzīstot nākamo periodu ieņēmumus noteiktā aktīva vērtībā, 2013. saimnieciskā gada laikā ir pārgrāmatoti uz pārskata perioda ieņēmumiem.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme aprakstīta sadaļā „Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme uz 2013. gada budžeta izpildes rezultātu”.

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

Konsolidētā bilance sagatavota atbilstoši aktīvu un saistību grāmatvedības uzskaitē, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas. Par ilgtermiņa aktīviem grāmatvedībā atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk par vienu saimniecisko gadu vai apmaksā paredzēta saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados no

bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru lietošana vai apmaksa paredzēta nākamā saimnieciskā gada laikā no bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām grāmatvedībā atzītas saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas saimnieciskajam gadam sekojošajos turpmākajos saimnieciskajos gados no bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas nākamā saimnieciskā gada laikā no bilances datuma.

Būtiskuma līmenis

Konsolidētās bilances skaidrojums sagatavots ņemot vērā ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību finanšu pārskatos uzrādīto posteņu novērtēšanā piemēroto būtiskuma līmeni, kas noteikts saskaņā ar ministrijas, centrālās valsts iestādes, pašvaldības izstrādāto un apstiprināto nozares vai pašvaldības vienoto grāmatvedības uzskaites kārtību, ko ievēro visas finanšu pārskatu konsolidācijā iesaistītās iestādes. Būtiskuma princips nosaka, ka informācija ir būtiska, ja tās neuzrādīšana vai neprecīza uzrādīšana var ietekmēt pārskatu lietotāja ekonomiska rakstura lēmumus, kas pieņemti, balstoties uz šo informāciju.

Nemateriālie ieguldījumi

Grāmatvedības uzskaitē nemateriālie ieguldījumi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kam nepiemīt lietiskā forma. Pārsvārā tās ir lietošanas tiesības, kurām paredzētais lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un kas paredzētas budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai.

Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas vērtībā, kas ietver par attiecīgā nemateriālā ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši radušies ilgtermiņa ieguldījuma iegādes brīdī, piemēram, izmaksas par neatskaitāmiem nodokļiem, vai ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanas procesā, piemēram, darba samaksas izmaksas vai ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai procesā izmaksas līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā.

Nemateriālo ieguldījumu nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes atbilstoši to noteiktam lietderīgās lietošanas laikam. Aprēķinātā nolietojuma vērtība atzīta pārskata perioda pamatdarbības izdevumos.

Nemateriālie ieguldījumi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē vai nepastāv sekojošas pazīmes, kas norāda uz nemateriālā ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo nemateriālo ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- nemateriālais ieguldījums ir novecojis;
- nemateriālā ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt nemateriālā ieguldījuma izveidošanu pirms tā izveidošanas vai nodošanas lietošanā ekspluatācijā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites. Atsavināšanai

(izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētie nemateriālie ieguldījumi uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaitīti zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Pamatlīdzekļi

Grāmatvedības uzskaitē pamatlīdzekļu sastāvā ir uzskaitīti ilgtermiņa materiāli lietiskie aktīvi, kas paredzēti budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai. Pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un vienības sākotnējās atzīšanas vērtība noteikta, ievērojot normatīvos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteiktās prasības.

Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam un ievērojot MK noteikumos Nr. 1486 noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas. Aprēķinātā nolietojuma vērtība atzīta pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Ilgtermiņa ieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos lietderīgās lietošanas laiks noteikts atbilstoši noslēgtā nomas, īres vai apsaimniekošanas līguma darbības termiņam.

Pamatlīdzekļi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē vai nepastāv sekojošas pazīmes, kas norāda uz pamatlīdzekļu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo pamatlīdzekli;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pamatlīdzeklis ir novecojis vai fiziski bojāts; pamatlīdzekļa paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt pamatlīdzekļa izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā ekspluatācijā.

Bibliotēku fondi, izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi, dārgakmeņi un dārgmetāli, antīkie un citi kultūras un mākslas priekšmeti, vērtslietas un muzeja krājumu priekšmeti uzskaitīti pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas vienības atzīšanas vērtības.

Zemei, bioloģiskiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautiem kultūras pieminekļiem nolietojumu nerēķina.

Ilgtermiņa ieguldījumu noma klasificēta atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu.

Finanšu nomas (līzinga) darījumos iegādātie pamatlīdzekļi uzskaitīti tāpat kā budžeta iestādes īpašumā vai valdījumā esošie pamatlīdzekļi.

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja pastāv pazīmes, kas liecina, ka nomā netiek nodoti visi īpašuma tiesībām raksturīgie riski un atlīdzība. Pamatlīdzekļus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Nomas maksājumi atzīti izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Likvidētie vai iznīcinātie pamatlīdzekļi izslēgti no uzskaites, atzīstot attiecīgos izdevumus.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības) paredzētie pamatlīdzekļi līdz to atsavināšanai uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvos aktos noteiktiem atsavināšanas nosacījumiem, to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama. Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pamatlīdzekļi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotā pamatlīdzekļa to atlikušajā vērtībā, kas veidojas, no pamatlīdzekļa sākotnējās vērtības atskaitot vērtības samazinājumu un nolietojumu.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu vai finanšu ieguldījumu sastāvā un turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši budžeta iestādēm noteiktām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

Budžeta iestāde, veicot kapitālos ieguldījumus valsts un pašvaldību īpašumos, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, palielina to sākotnējo vērtību par valsts vai pašvaldību kapitālo ieguldījumu daļu. Budžeta iestāde savā uzskaitē neatzīst kapitālsabiedrību, ostu pārvalžu vai atvasināto publisko personu veiktos kapitālos ieguldījumus no budžeta iestādes turējumā saņemtajos īpašumos.

Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Finanšu ieguldījumi bilancē norādīti to neto vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot aprēķināto vērtības samazinājumu, izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par finanšu ieguldījumiem un nedrošajām prasībām.

Finanšu ieguldījumu sastāvā uzrādīti valsts un pašvaldību finanšu ieguldījumi kapitālsabiedrībās un vērtspapīros, aizdevumi, noguldījumi un samaksātie avansi par finanšu ieguldījumiem. Šajā postenī uzrādīts valsts pārņemtais AS "Latvijas Gāze" parāds, kā arī uzrādītas no AS "Latvijas Krājbanka" un AS "SEB banka" pārņemtās valsts budžeta prasības, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa daļu.

Pārskata perioda beigās novērtē vai nepastāv sekojošas pazīmes, kas norāda uz finanšu ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pastāv būtiski apstākļi, kas ietekmē finanšu ieguldījuma vērtību.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, izveido uzkrājumu vērtības samazinājumam.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi pārskatā norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Īstermiņa finanšu ieguldījumi budžeta iestāžu grāmatvedībā ir ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kurus paredzēts paturēt ne ilgāk par vienu saimniecisko gadu, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumi īstermiņa daļa, kurus paredzēts pārdot nākamā saimnieciskā gada laikā.

Ieguldījumu kapitālsabiedrībās uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Budžeta iestāžu bilancēs līdzdalības radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos ir novērtētas un uzskaitītas saskaņā ar izmaksu vai pašu kapitāla metodēm.

Nodrošinot konsolidētās bilances posteņu salīdzināmību, ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtēto ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” un “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti pielietojot pašu kapitāla metodi.

Aizdevumu uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētajā bilancē uzrādīti valsts un pašvaldību aizdevumi kapitālsabiedrībām, privātpersonām, biedrībām un nodibinājumiem.

Konsolidētajā bilancē izkonsolidēti finanšu bilancē iekļautie valsts aizdevumi pašvaldībām, valsts speciālā budžeta, studējošo un studiju kreditēšanas programmas izpildītājiem no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskajām personām un pašvaldību budžetu savstarpējie aizdevumi. Aizdevumi uzrādīti to atgūstamajā vērtībā, ņemot vērā uzkrājumus iespējamiem zaudējumiem.

Valsts aizdevumus ik gadu izsniedz saskaņā ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu. Likumā “Par valsts budžetu 2013. gadam” noteikts valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums 132 milj. latu apmērā, kas neietver šā likuma 14. pantā noteikto pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu, ja aizņēmumi ņemti no Valsts kases. Saskaņā ar minēto likumu un likumu „Likums par budžetu un finanšu vadību” finanšu ministrs var sniegt aizdevumus, kas nepārsniedz 10 procentus no noteiktās iekšzemes kopprodukta prognozes apjoma – 2013. gadam iekšzemes kopprodukta prognoze noteikta 15 985,5 milj. latu apmērā, lai realizētu sekojošus mērķus:

- samazinātus vispārējos riskus;
- izvairītos no sociālekonomiskās krīzes vai mazinātu tās ietekmi;
- nodrošinātu finanšu līdzekļu pieejamību ārkārtas situācijas gadījumā.

Visiem valsts aizdevumiem Valsts kase analizē riskus un nosaka atbilstošus uzkrājumus to vērtības samazinājumam un iespējamiem zaudējumiem. Regulāri, bet ne retāk kā reizi ceturksnī un gadījumos, kad Valsts kases rīcībā nonāk informācija par būtiskām izmaiņām aizdevumu/galvojumu atmaksas iespējamības pakāpē, veic aizdevuma/galvojuma atmaksas

iespējamības novērtēšanu un nosaka izveidojamo uzkrājumu apjomu izsniegtajiem aizdevumiem.

Ieguldījumi vērtspapīros (ilgtermiņa un īstermiņa)

Šajos bilances posteņos uzrāda iegādātos ilgtermiņa un īstermiņa vērtspapīrus, kā arī Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildei vai valsts atbalsta ietvaros izvietotos ieguldījuma vērtspapīrus.

Vērtspapīrus, kurus paredzēts turēt līdz termiņa beigām, bilancē norāda uzskaites vērtībā, nominālvērtību samazinot par diskontu vai palielinot par prēmiju, kā arī samazinot par aprēķinātiem uzkrājumiem aktīvu vērtības samazinājumam. Uzskaites vērtību līdz dzēšanas dienai pakāpeniski palielina vai samazina, palielinot diskonta vai samazinot prēmijas summu. Šo pieaugumu vai samazinājumu iekļauj pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Vērtspapīru fiksētā ienākuma maksājumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa un atzīst pārskata perioda procentu ieņēmumos.

Īstermiņa finanšu ieguldījumos ietvertie biržā kotētie vērtspapīri, kuri pakļauti kursa svārstībām atzītā biržā, novērtēti pēc biržas noteiktā kursa bilances datumā un atbilstoši patiesās vērtības izmaiņām radušies ieņēmumi vai zaudējumi atzīti pamatdarbības ieņēmumos vai izdevumos.

Tirdzniecības nolūkā turētos vērtspapīrus uzskaita patiesajā vērtībā un regulāri pārvērtē, izmantojot *Bloomberg*, *Reuters* vai citu vērtspapīru tirdzniecības platformu datus. Gadījumā, ja vērtspapīram tirdzniecības platformās tirgus cena nav pieejama, šādam vērtspapīram izstrādā un apstiprina vērtspapīru tirgus cenas noteikšanas metodi. Vērtspapīriem, kas iegādāti, veicot Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildi vai sniedzot valsts atbalstu, pārskata perioda beigās veic aktīvu vērtības samazinājuma izvērtējumu Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Noguldījumu uzskaitē (ilgtermiņa un īstermiņa)

Noguldījumu sastāvā ietverti Valsts kases uz laiku brīvo finanšu līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus.

Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Noguldījumiem, kas izvietoti kredītiestādēs, kurām sniegts valsts finansiālais atbalsts, ir izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam, atbilstoši Valsts kases iekšējos normatīvos aktos noteiktai kārtībai.

Noguldījumu ilgtermiņa prasībās uzskaitītas prasības, kuru atmaksa (dzēšana) atbilstoši sākotnējiem (līgumu) nosacījumiem ir noteikta saimnieciskam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados no bilances datuma. Saimnieciskā gada beigās aprēķināta, pārgrāmatota un atsevišķi norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Krājumi

Krājumi bilancē norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā un no to vērtības atskaitīts aprēķinātais vērtības samazinājums, un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par krājumiem izveidotie uzkrājumi.

Krājumos norādīti budžeta iestāžu īstermiņa aktīvi, kas paredzēti to darbības nodrošināšanai – inventārs un tā priekšmeti, kuru kalpošanas laiks ir mazāks par vienu saimniecisko gadu, neatkarīgi no to vērtības, inventārs un tā priekšmeti, kuru vērtība ir līdz

150 LVL par vienību, ieskaitot ar pirkuma iegādi, piegādi un ar uzstādīšanu saistītos izdevumus, neatkarīgi no to kalpošanas ilguma, atsavināšanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi (izņemot nodošanu bez atlīdzības) vai materiāli un izejvielas, ko paredzēts izlietot iestāžu saimnieciskās darbības procesos. Krājumu sastāvā ietverti arī lauksaimniecības krājumi un valsts stratēģiskās rezerves, kā arī speciālais militārais inventārs (neatkarīgi no lietošanas laika).

Krājumiem, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijiem (inventārs) un kuri nav nodoti lietošanā, vērtības samazinājumu aprēķina un uzskaita atbilstoši budžeta iestāžu pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma noteikšanas nosacījumiem.

Budžeta iestāžu krājumi sākotnēji uzskaitīti iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Saimnieciskā gada beigās nosaka aizstāšanas izmaksas krājumiem, kas paredzēti iestāžu funkciju nodrošināšanai (izņemot inventāru un speciālo militāro inventāru), izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai, ja tie nav nodoti lietošanā vai izlietoti. Krājumu vērtība koriģēta atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu aizstāšanas izmaksas ar šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Bojātie un novecojušie krājumi saimnieciskā gada beigās novērtēti patiesajā vērtībā, ja to ir iespējams noteikt un tā ir zemāka par šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Pārskata gada beigās noteiktie atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzētie krājumi uzskaitīti patiesajā vērtībā, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes (izmaksu) vērtību. Krājumu novērtēšanas zemākajā vērtībā starpības (zaudējumus) atzīst budžeta iestāžu pārējos izdevumos.

Krājumu pašizmaksas noteikšanai izmanto metodi „Pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO). Norakstot izlietoto krājumu pašizmaksu (izņemot speciālo militāro inventāru), to atzīst budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos periodā, kad tos nodod lietošanā vai noraksta. Kurināmā, degvielas un smērvielu vērtību pamatdarbības izdevumos atzīst atbilstoši to faktiskam patēriņam (izlietojumam).

Ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu atsavināšanu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē uzskaita tajā pārskata gadā, kad tie ir atsavināti vai likvidēti. Ar minēto objektu izslēgšanu saistītās izmaksas atzīst pārskata perioda pārējo izdevumu sastāvā.

Lauksaimniecības krājumus sākotnēji novērtē to iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Lauksaimniecības krājumu pašizmaksu atzīst izdevumos periodā, kad tos izmantojot ir gūti ieņēmumi, vai ir veikta krājumu atsavināšana vai likvidācija.

Speciālā militārā inventāra uzskaitē un norakstīšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra instrukciju Nr. 13 “Speciālā militārā inventāra uzskaites un norakstīšanas kārtība”. Speciālo militāro inventāru uzskaita Aizsardzības ministrija.

Budžeta iestāžu īpašumā un valdījumā esošie valsts un pašvaldību krājumu, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, vērtība uzskaitīta atsevišķos kontos krājumu sastāvā.

Krājumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Prasības (norēķini ar debitoriem)

Prasību grupā budžeta iestādes uzrāda visus norēķinus ar debitoriem – juridiskām un fiziskām personām, pret kurām budžeta iestādei vai valsts budžetam ir radušās ilgtermiņa vai

īstermiņa saistības, t.sk. par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem).

Prasības konsolidētajā bilancē norādītas neto vērtībā, kas aprēķinātas, no prasību vērtības atskaitot nedrošām (šaubīgām) prasībām izveidotos uzkrājumus. Prasības klasificētas īstermiņa un ilgtermiņa prasībās to rašanās dienā. Pārskata perioda beigās aprēķināta un debitoru sastāvā norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Prasību atlikumi saimnieciskā gada beigās ir saskaņoti ar debitoriem par to noformējot un apstiprinot aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu. Prasību apmērus pret valsts un budžeta iestādēm saskaņo elektroniski ievērojot MK noteikumus Nr. 1115 noteikto.

Uzkrājumi nedrošām (šaubīgām) prasībām veidoti:

- budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē:
  - atbilstoši prasību apmaksas vai izpildes kavējuma dienu skaitam, uzkrājumu apmēru nosakot proporcionāli no parādu vērtības;
  - atsevišķos gadījumos uzkrājumi izveidoti nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā – ja pastāv strīds par prasību apmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums, ja debitoram ir pasludināts maksātnespējas process, kā arī citos gadījumos, kad ir pamatots iemesls apšaubīt prasības atgūšanu. Izveidoto uzkrājumu vērtība iekļauta pārskata perioda pārējos izdevumos.
- finanšu bilancē – atbilstoši to atgūšanas (saņemšanas) kritērijiem, kas noteikti Valsts kases iekšējos normatīvos aktos.

Konsolidētā bilancē prasību (norēķini ar debitoriem) sastāvā norāda arī uzkrātos ieņēmumus. Uzkrāto ieņēmumu postenī uzrāda skaidri zināmas norēķinu summas pret debitoriem, kas saskaņā ar noslēgtiem līgumiem attiecas uz pārskata gadu vai iepriekšējiem gadiem, attiecībā uz kuriem bilances datumā vēl nav pienācis norēķinu dokumenta iesniegšanas termiņš. Šīs norēķinu summas aprēķina saskaņā ar attiecīgā darījuma līguma nosacījumiem.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Šajā bilances postenī uzrāda ar budžeta iestāžu darbību saistītos izdevumus, kas apmaksāti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamiem periodiem pēc bilances datuma, kā arī veiktos avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem.

Nākamo periodu izdevumus budžeta iestādes atzīst izdevumos periodā, kad ir saņemti / izlietoti iepriekš apmaksātie pakalpojumi. Saņemtie rēķini par priekšapmaksām līdz apmaksas dienai uzrādīti kā zembilances saistības.

Ja par nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem ir izveidoti uzkrājumi, tos uzrāda kā samazinājumu īstermiņa avansa maksājumiem, ar to nodrošinot, ka veiktie avansa maksājumi bilancē ir norādīti to neto vērtībā.

Naudas līdzekļi

Konsolidētajā bilancē naudas līdzekļu sastāvā norādīti budžeta iestāžu naudas līdzekļi kasēs un norēķinu kontos Valsts kasē un kredītiestādēs, kā arī Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un kredītiestādēs.

Pašu kapitāls

Konsolidētajā bilancē pašu kapitāla sastāvā norādītas budžeta iestāžu rezerves, iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts un pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Rezerves atzīst, ja valsts finanšu ieguldījumi novērtēti saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir bijušas izmaiņas, kas nav norādītas kapitālsabiedrības peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Pārējās rezervēs uzrādītas tikai 2008.gadā sākotnēji atzītās mežaudžu sākotnējās atzīšanas vērtības atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.

Uzkrājumi

Konsolidētajā bilancē uzrādītie uzkrājumi ir paredzēti budžeta iestāžu saistību segšanai, kas radušās no pārskata gada vai iepriekšējo periodu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi.

Budžeta iestādes uzkrājumus atzīst un izveido paredzamām saistībām saskaņā ar uzkrāšanas principu un atbilstoši šādiem nosacījumiem:

- budžeta iestādei ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
- ir ticams, ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes;
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Saistības (norēķini ar kreditoriem)

Konsolidētā bilancē kreditoru grupā uzrādītas budžeta iestāžu pašreizējās saistības (pienākumi), kas radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai vajadzēs lietot valsts vai pašvaldību budžetu resursus. Bilancē atsevišķi norādītas ilgtermiņa un īstermiņa saistības.

Kreditoru (saistību) atlikumi gada beigās saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktus. Saistību pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, budžeta nefinansētām iestādēm atlikumi gada beigās saskaņoti elektroniski „Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā” atbilstoši MK noteikumos Nr. 1115 noteiktajam.

Maksājамie līgumsodi un naudas sodas uzskaitīti budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos dienā, kad darījuma otram pusei radušās likumīgas tiesības iekasēt līgumsodu un naudas sodu.

Emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri

Emitēto obligāciju, krājobligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa un ilgtermiņa daļas konsolidētajā bilancē nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Valsts emitētās eiroobligācijas sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā ar diskonta un prēmijas amortizāciju.

Īstermiņa parādzīmes un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Īstermiņa parādzīmes sākotnēji emitētas ar diskontu un dzēstas to

nominālvērtībā. Īstermiņa krājobligācijas emitētas to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēstas to nominālvērtībā.

Ilgtermiņa obligācijas un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu virs viena gada. Ilgtermiņa obligācijas emitētas ar fiksētu ienākumu un dzēstas to nominālvērtībā. Obligācijas sākotnēji emitētas ar diskontu vai prēmiju, Ilgtermiņa krājobligācijas emitētas to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēstas to nominālvērtībā.

Saņemtie noguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Saņemtie noguldījumi konsolidētajā bilancē norādīti saistību sastāvā, atsevišķi nodalot noguldījumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Saskaņā ar likumu "Par budžetu un finanšu vadību" budžeta izpildītājiem, t.i. no budžeta finansētu institūciju vadītāji, kuri ar asignējumu pilnvaroti izdarīt budžeta izdevumus vai uzņemt īstermiņa / ilgtermiņa saistības attiecībā uz budžetu, attiecībā uz speciālo budžetu un ārvalstu finanšu palīdzību ir tiesības noslēgt vienošanos ar Valsts kasi par speciālā budžeta un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu atlikuma ieguldīšanu noguldījumu veidā, kā arī ieguldīt šo līdzekļu atlikumu Latvijas valsts vērtspapīros, kā arī Valsts kasei ir tiesības vienoties ar pašvaldībām un tiem zinātniskajiem institūtiem un augstskolām, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, par to naudas līdzekļu ieguldīšanu, kuri nav saņemti no valsts budžeta.

Aizņēmumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Aizņēmumi konsolidētā bilancē uzrādīti ar dienu, kad saņemta nauda vai tās ekvivalenti no iekšzemes vai ārvalstu finanšu institūcijām, atsevišķi nodalot aizņēmumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Konsolidētā bilancē izkonsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilancē iekļautie aizņēmumi no valsts budžeta (Valsts kases).

Procentu izdevumi par aizņēmumiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un atzīti izdevumos pārskata periodā, kad tie radušies.

Uzkrātās saistības (izdevumi)

Konsolidētā bilancē uzkrātās saistībās norādītas skaidri zināmas saistību summas pret kreditoriem par pārskata gadā vai iepriekšējos pārskata periodos saņemtām precēm vai pakalpojumiem, par kurām bilances datumā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments. Bilancē atsevišķi norādītas uzkrāto saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Uzkrātās saistības atzītas, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir mazāka nekā uzkrājumiem.

Uzkrāto saistību vērtība aizņēmuma procentiem un saistību maksājumiem noteikta saskaņā ar noslēgtiem līgumiem, tāmēm, saņemtiem attaisnojuma dokumentiem vai pēc iestāžu iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Uzkrātās saistības darbinieku neizmantojamiem atvaļinājumiem aprēķinātas katram darbiniekam atsevišķi, pamatojoties uz kopējo pienākošos, bet pārskata periodā neizmanto to atvaļinājuma dienu skaitu, kas reizināts ar vidējo vienas darba dienas izpeļņu pēdējo sešu mēnešu laikā, un pieskaitot attiecīgās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atzīst un uzkrāj saistības iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā līdz pārskata gadam sekojošā gada 15. februārim shēmas dalībnieku kontos reģistrētās summas apjomā (t.i., summas, kas reģistrētas nodošanai pārvaldīšanā).

Saistības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Saņemtais Eiropas Savienības finansējums un cita ārvalstu finanšu palīdzība konsolidētajā bilancē uzrādītas kā īstermiņa saistības dienā, kad no Eiropas Komisijas budžeta ieskaita naudu Valsts kases kontā Latvijas Bankā. Valsts kase saistības pret Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citiem ārvalstu finanšu palīdzības fondiem atzīst ieņēmumos, veicot pārskatījumu finansējuma saņēmējam.

Ja veiktie sertificētie izdevumi ir lielāki nekā faktiski saņemtie naudas līdzekļi no Eiropas Komisijas, tos uzrāda konsolidētajā bilancē debitoru sastāvā kā prasības pret Eiropas Komisiju par Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, ja šo līdzekļu saņemšana ir droši sagaidāma.

Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētā bilancē šajos posteņos norādīti budžeta iestāžu ieņēmumi, kas saņemti līdz pārskata gada beigām, bet attiecas uz nākamajiem pārskata periodiem, un saņemtie avansa maksājumi. Nākamo periodu ieņēmumi bilancē uzrādīti, atsevišķi nodalot ieņēmumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Nākamo periodu ieņēmumus budžeta iestāžu grāmatvedībā atzīst ieņēmumos pārskata periodā, uz kuru tie attiecas.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta ārvalstu finanšu palīdzība (darījuma partneris – nerezidents), saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja ir spēkā vismaz viens no dāvinājuma līguma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai, izņemot zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamā pārskata gada izdevumu segšanai vai budžeta iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos budžeta iestādes uzskaitījušas saņemtos transfertu avansa maksājumus un transfertu maksājumus par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), ja nav saņemts apstiprinājums par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem.

Kā saņemtos avansus uzskaita ieņēmumus norēķinu kontā, kas saņemti līdz pārskata perioda beigām par pakalpojumiem un aktīviem (precēm), kuru sniegšana vai piegāde notiks nākamajos periodos pēc bilances datuma. Saņemtos avansa maksājumus atzīst kā ieņēmumus dienā, kad valsts vai budžeta iestāde ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi darījumā paredzēto aktīvu.

Pārējās ilgtermiņa saistības

Šajā bilances postenī iekļauj tādas ilgtermiņa saistības, kuru bilances atlikumi ir nebūtiski un kuras pēc savas būtības neklasificē zem citiem esošiem konsolidētas bilances ilgtermiņa saistību posteņiem.

Pārējās īstermiņa saistības

Šajā bilances posteņī uzrādītas īstermiņa saistības, kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītajos konsolidētās bilances saistību posteņos.

Konsolidētās bilances posteņa "Pārējās īstermiņa saistības" sastāvā kā saistības par Valsts kases klientu kontu atlikumiem uzrādītas Valsts kases saistības par pārskatā nekonsolidēto vienību kontu atlikumiem Valsts kases kontos – citu budžetu, kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu līdzekļiem.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaitē un novērtēšana

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda pārskata zembilances posteņos valūtā, kādā tie noslēgti, no dienas, kad noslēgts attiecīgais darījums un pašvaldībai vai Valsts kasei ir radušās līgumiskas saistības. Viena atvasinātā finanšu instrumenta iegādes rezultātā radušos iespējamus aktīvus un saistības zembilancē uzrāda atsevišķi.

Finanšu aktīvos atzīti tikai tie atvasinātie finanšu instrumenti, kuri ir tirgojami un kuriem ir pieejami vispārēji atzīta tirgus vērtība. Pārskata perioda beigās veikta atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšana, ņemot vērā tirgus cenas pārskata perioda beigu dienā. Atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos.

Riska ierobežošanas instrumenti un ikviens finanšu aktīvu vai finanšu saistību postenis, kas kvalificēts kā pret risku nodrošināts postenis, novērtēts patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība noteikta izmantojot tirgus cenas, vai, ja aktīvs tirgus nepastāv, līdzīgu instrumentu cenas vai vērtības, kas iegūta izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus.

Atvasinātos finanšu instrumentus, kuri ir riska ierobežošanas instrumenti un ar kuru patieso vērtību vai naudas plūsmu paredzēts kompensēt noteikta pret risku nodrošināta posteņa patiesās vērtības vai naudas plūsmas izmaiņas, atzīst zembilances uzskaitē.

Procentu ieņēmumi un izdevumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un attiecināti uz valsts vai pašvaldības budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem.

Valsts kase izmanto atvasinātos finanšu instrumentus tikai finanšu risku vadībai atbilstoši finanšu ministra apstiprinātajā Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā un Valsts kases Naudas līdzekļu vadības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem.

Valsts Kase izmanto šādus atvasinātos finanšu instrumentus:

- FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē nopērk vai pārdod noteikto valūtas daudzumu;
- IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksētā uz visu darījuma termiņu);

- CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (gan procentu, gan pamatsummas maksājumiem):
  - valūtu mijmaiņas darījums – ja abas naudas plūsmas ir saistītas ar fiksētām vai vienādu termiņu mainīgām procentu likmēm;
  - procentu un valūtu mijmaiņas darījums – ja naudas plūsmas ir saistītas ar dažādu termiņu procentu likmēm (viena no kurām var būt fiksētā uz visu darījuma termiņu).

Atvasinātos finanšu instrumentus atzīst iegādes datumā un to patiesajā vērtībā atvasinātā finanšu līguma noslēgšanas brīdī. Turpmāk tos pārskata perioda beigās pārvērtē patiesajā vērtībā, ko nosaka izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus. Pārvērtēšanas un tirdzniecības rezultātā radusies peļņa vai zaudējumi tiek atzīti ienākumu un izdevumu pārskatā, attiecīgi izdalot procentu un valūtas kursa svārstību komponentes un iekļaujot tās procentu ieņēmumos vai izdevumos.

Visus atvasinātos līgumus uzskaita kā aktīvus, ja to patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Parāda instrumentiem piesaistīto atvasināto līgumu vērtību bilancē daļa divās komponentēs – parāda instrumenta vērtību ietekmējošā un valūtas kursa svārstību efekts, attiecīgi uzrādot pie parāda instrumenta vērtības vai uzkrāto procentu izmaksu sastāvā.

Valsts parāda portfeli iekļauto atvasināto finanšu instrumentu valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli, bet procentu maksājumiem paredzētie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem.

Valsts kases kredītrisks (jeb partnerpuses risks) ir potenciālie nākotnes un mijmaiņas darījumu pārtraukšanas izdevumi (darījumu izbeigšanas brīdī), ja darījumu partneri nepildīs savas saistības. Atvasinātajiem finanšu instrumentu darījumiem maksimālā partnerpuses riska summa uz bilances datumu ir šo aktīvu tirgus vērtība, kas FORWARD un CCIRS darījumiem sakrīt ar bilances vērtību.

Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2013. gada pārskatā ir uzrādīts tā patiesajā vērtībā, balstoties uz Rīgas pilsētas pašvaldības izstrādātu aprēķinu metodoloģiju un principiem. Patiesā vērtība aprēķināta, ņemot vērā Līguma nākotnes naudas plūsmu, kas modelēta, izmantojot *DB Pulse Basket index* vēsturisko attīstību no 1998. līdz 2013. gadam, un piemērojot diskonta likmi, kas balstīta uz Valsts ārējās ilgtermiņa aizņēmuma likmi, koriģējot to ar pašvaldības aizņemšanās papildus risku.

Nomātie aktīvi

Zembilancē atsevišķā kontā norādīti budžeta iestāžu nomātie aktīvi – pamatlīdzekļi, nemateriālie ieguldījumi un krājumi, kuri atrodas budžeta iestāžu lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

Zembilances aktīvi

Zembilances aktīvā uzrāda iespējamus aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt. Zembilances aktīvu daļā ir norādīti:

- iespējamie aktīvi, kurus atzīst un uzrāda zembilancē, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un/vai sniegto pakalpojumu pieaugumam iestādē. Pēc noteiktu apstākļu apstiprināšanās un brīdī, kad aktīvu var ticami novērtēt, aktīvu un ar to saistītos ieņēmumu norāda bilancē, samazinot zembilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;
- prasības par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kas ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada konsolidētā bilancē kā ieņēmumi (ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes) vai ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav samazināts finanšu ieguldījums (ieguldījums uzskaitīts pēc pašu kapitāla metodes);
- budžeta iestāžu un finanšu bilancē atzītās aprēķinātās soda naudas un kavējuma naudas, kas nav saņemtas līdz pārskata perioda beigām, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt līgumsodu un naudas sodu;
- budžeta iestāžu prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem, atbilstoši aktīvu atlikušajai vērtībai dienā, kad tie prettiesiski atsavināti;
- finanšu bilancē atzītās iespējamās prasības par nākotnes finanšu darījumiem, bezcerīgie (zaudētie) kredīti un pārējās zembilances prasības;
- citi zembilances aktīvi.

Zembilances pasīvi

Zembilances pasīvā uzrāda budžeta iestādes iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet to iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku tādu notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde vai Valsts Kase pilnībā nevar kontrolēt. Zembilances saistībās norāda arī pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zembilances pasīvu daļā ir norādīti:

- budžeta iestāžu nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem. Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, preču un pakalpojumi iegādi (izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem). Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti, nākotnes nomas maksājumi, izsniegtie galvojumi un citas zembilances saistības;
- finanšu bilancē atzītie iespējamie nākotnes finanšu darījumi, saistības par valsts vārdā sniegtajiem galvojumiem un valsts budžeta piešķirtie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi.

Galvojumi

Zembilancē norādīta budžeta iestāžu un valsts budžeta sniegto galvojumu iespējamo saistību summa bilances datumā, kas būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

Iespējamo galvojumu saistību summa noteikta, izvērtējot riska faktorus saistībā ar iespējamo izmaksājamo naudas līdzekļu plūsmu.

Saskaņā ar likumu „Likums par budžetu un finanšu vadību” finanšu ministrs valsts vārdā sniedz galvojumus atbilstoši Ministru kabineta pilnvarojumam par:

- saistībām, kuras investīciju veikšanai uzņemas kapitālsabiedrība, kurā valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 procentus, un vairāku pašvaldību veidota kapitālsabiedrība, kurā pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65 procentus un kura atbilstoši institucionālo sektoru klasifikācijai ir ietverta nefinanšu komersantu sektorā;
- saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu ar normatīvajiem aktiem apstiprinātajām komercdarbības atbalsta programmām;
- studiju un studējošo kreditēšanas nodrošināšanai.

Likumā “Par valsts budžetu 2013. gadam” noteikts ka finanšu ministrs 2013. gadā var valsts vārdā sniegt galvojumus 28,73 milj. latu apmērā.

Ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu atzīšanas pamatprincipu apraksts sniegts valsts konsolidētā finansiālās darbības pārskata skaidrojumā.

Notikumi pēc bilances datuma

Finanšu pārskatos uzrādīti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (koriģējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav koriģējoši, tie uzrādīti finanšu pārskatu pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme uz 2013. gada budžeta izpildes rezultātu

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas rezultātā pārskata perioda ieņēmumos saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību sniegto informāciju ir atzītas:

- saistības 392 289 979 LVL vērtībā, t.sk.:
  - valsts sektorā 113 699 326 LVL vērtībā;
  - pašvaldību sektorā 278 590 653 LVL vērtībā.
- ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve 1 457 020 585 LVL vērtībā, t.sk.:
  - valsts sektorā 1 243 159 663 LVL vērtībā;
  - pašvaldību sektorā 213 860 922 LVL vērtībā.

Ja nebūtu notikusi grāmatvedības pamatprincipu maiņa, ieņēmumos būtu atzītas:

- saistības 44 397 486 LVL vērtībā, t.sk.:
  - valsts sektorā 24 520 295 LVL vērtībā;
  - pašvaldību sektorā 19 877 191 LVL vērtībā.
- ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve 2 414 487 LVL vērtībā, t.sk.:
  - valsts sektorā 321 124 LVL vērtībā;
  - pašvaldību sektorā 2 093 363 LVL vērtībā.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa 2013. saimnieciskā gada laikā aprakstīta sadaļā „Uzskaitē un novērtēšana”, apakšsadaļā „Pārskatos ietvertā informācija”.

Kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekme uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem nākotnē

Ministrijas, centrālās valsts iestādes un pašvaldības ir veikušas kapitālsabiedrību turpmākās darbības izvērtēšanu atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 25. septembra noteikumiem Nr. 643 „Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” un ir sniegušas novērtējumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldības budžetu.

Ministrijas, sagatavojot 2013. gada pārskatu, novērtē kapitālsabiedrību nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un valsts deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 2. tabulu).

2. tabula. Apstiprinātais finansējums ministriju kapitālsabiedrībām (latos)

Finansējums	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	79 788 241	75 879 867	77 548 432
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	738 116 038	521 030 653	444 565 423
Kopā:	817 904 279	596 910 520	522 113 855

Norādītajā finansējumā nav iekļauti Veselības ministrijas padotības iestādes Nacionālā veselības dienesta maksājumi kapitālsabiedrībām par valsts budžeta apmaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu atbilstoši noslēgtiem līgumiem, kuru valsts budžeta izdevumos klasificē kā izdevumu pozīciju „3261 Valsts un pašvaldību budžeta dotācija valsts un pašvaldību komersantiem”. Šajos pakalpojumos ietilpst:

- pakalpojumi personām ar prognozējamu invaliditāti;
- pakalpojumi, kas sniegti ilgstoši slimojošām personām darbspējīgā vecumā;
- ilgstoša mākslīgā plaušu ventilācija, aprūpe, profilaktiskie izmeklējumi un laboratoriskie izmeklējumi.

2014. gadā, atbilstoši noslēgtajiem līgumiem, Nacionālais veselības dienests plāno veikt pakalpojumu apmaksu Veselības ministrijas kapitālsabiedrībām 204 269 547 EUR apmērā, kas var mainīties atkarībā no sniegto pakalpojumu apmēra. Veselības ministrija 2013. gada finanšu pārskata skaidrojumā nav devusi novērtējumu minēto pakalpojumu apmaksai 2015. un 2016. gadam. Ieņēmumi par valsts budžeta apmaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu veido vidēji 85% no Veselības ministrijas kapitālsabiedrību pamatdarbības ieņēmumiem.

Atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumiem Nr. 1031 „Noteikumi par budžeta izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikumā noteiktā kodā „3000 Subsīdijas un dotācijas” dotācijas ietver arī pārskaitījumus, lai pilnīgi vai daļēji apmaksātu preces un pakalpojumus, ar kuriem šie tirgus ražotāji tieši vai individuāli nodrošinājuši mājāsaimniecības sakarā ar sociālajiem riskiem vai vajadzībām.

Saskaņā ar ministriju un centrālo iestāžu sniegto informāciju 2014. gadā plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā ir 79 788 241 LVL jeb 113 528 439 EUR apjomā, kas ir 1,6% no Likumā „Par valsts budžetu

2014. gadam” plānotajiem valsts budžeta izdevumiem un ieguldījumiem akcijās un citā līdzdalībā pašu kapitālā. Lielāko plānoto ieguldījumu subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā 2014.gadā ir norādījusi Satiksmes ministrija – ieguldījumu AS „Pasažieru vilciens” 24 829 021 LVL jeb 35 328 514 EUR apjomā. Lielākie aizņēmumi plānoti Ekonomikas ministrijas kapitālsabiedrībai AS „Latvenergo” 615 277 450 LVL jeb 875 460 939 EUR apjomā.

Pašvaldības, sagatavojot 2013. gada pārskatu, novērtē kapitālsabiedrību nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un valsts deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 3. tabulu).

3. tabula. Apstiprinātais finansējums pašvaldību kapitālsabiedrībām (latos)

Finansējums	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā
Plāno aizņemties no valsts budžeta vai komercbankām	103 538 735	5 480 364	3 582 065
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	93 983 591	11 018 495	9 222 294
Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība	1 420 362	586 053	171 509
Kopā:	198 942 688	17 084 912	12 975 868

Lielākais ieguldījums 2014. gadā ir plānots Rīgas pilsētas pašvaldībai, kura ieguldīs 59 937 432 LVL SIA „Rīgas satiksme”.

2014. gadā SIA „Rīgas satiksme” plāno ņemt aizņēmumu 61 840 467 LVL apmērā, savukārt SIA „Rīgas ūdens” – 14 000 000 LVL apmērā.

Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai

Bilances posteņu pārklasifikācija

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” un “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi;
- pašvaldību bilanču kopsavilkumā veikta pārklasifikācija:
  - no pašvaldību bilances posteņa „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” (58 563 772) LVL vērtībā uz pašvaldību bilances posteni „Zeme, ēkas un būves” 58 563 772 LVL vērtībā atbilstoši revidenta atzinumā par Rīgas pilsētas pašvaldības gada pārskatu minētai iebildei par infrastruktūras objektu pārklasifikāciju;
  - saskaņā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 1486, pārklasificētas ilgtermiņa saistības par avansā saņemtiem transfertiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) uz pamatdarbības ieņēmumiem, uzrādot samazinājumu pašvaldību bilances postenī „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” (530 800) LVL vērtībā un palielinājumu pašvaldību bilances postenī „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” 530 800 LVL

vērtībā un pārklasificēti avansā saņemtie transferti no pašvaldību bilances posteņa „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” (273 527) LVL vērtībā uz pašvaldību bilances posteni „Avansā saņemtie transferti” 273 527 LVL vērtībā.

- ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā veikta pārklasifikācija:
  - saskaņā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 1486, pārklasificēti avansā saņemtie transferti no ministriju un centrālo valsts iestāžu bilances posteņa „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” (168 494) LVL vērtībā uz pašvaldību bilances posteni „Avansā saņemtie transferti” 168 494 LVL vērtībā;
  - zembilances kontā „Nākotnes nomas maksājumi” atlikums uz gada sākumu saskaņots ar atlikumu iepriekšējā perioda beigās, uzrādot samazinājumu (2 349 541) LVL vērtībā.

Konsolidācija

Konsolidētā bilancē izslēgti valsts budžeta finanšu bilancē, ministriju un centrālo valsts iestāžu, un pašvaldību grāmatvedības bilancēs uzrādītie savstarpējie bilances posteņu atlikumi.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija (**546 976 971**) LVL vērtībā šādos bilances aktīva posteņos:

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par kopējo summu 22 850 481 LVL, t.sk. bilances posteņi:

- **„Pamatlīdzekļi”** par summu (1 962) LVL par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem;
- **„Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi”** par kopējo summu 23 088 027 LVL par pēc izmaksu metodes uzrādīto ieguldījumu pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes un ilgtermiņa aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- **„Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām”** konsolidēti par kopējo summu (235 584) LVL par valsts budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa prasībām un attiecīgām saistībām.

Apgrāzāmie līdzekļi konsolidēti par kopējo summu (569 827 452) LVL, t.sk. bilances posteņi:

- **„Krājumi”** (22) LVL vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansiem par krājumiem;
- **„Debitori”** (19 268 514) LVL vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām debitoru prasībām un attiecīgām saistībām;
- **„Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem”** konsolidēti par kopējo summu (109 246 341) LVL par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem un saistībām;

- „Īstermiņa finanšu ieguldījumi” (42 798 843) LVL vērtībā par aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- „Naudas līdzekļi” konsolidēti (398 513 732) LVL vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļu un termiņnoguldījumu atlikumiem Valsts kasē.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija (**546 976 971**) LVL vērtībā šādos bilances pasīva posteņos:

Pašu kapitāls konsolidēts par kopējo summu 517 999 872 LVL bilances postenī “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pārrēķinu no izmaksu metodes pēc pašu kapitāla metodes.

Kreditori konsolidēti par kopējo summu (1 064 976 843) LVL, t.sk., bilances postenī:

“**Ilgtermiņa saistības**” (496 016 460) LVL vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta, un valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa saistībām un attiecīgām prasībām.

“**Īstermiņa saistības**” (568 960 383) LVL vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām kreditoru saistībām un attiecīgām prasībām.

Paskaidrojumi bilances posteņiem

Ilgtermiņa ieguldījumi

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.1. Nemateriālie ieguldījumi

4. tabula. Nemateriālie ieguldījumi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
I. Nemateriālie ieguldījumi	KB.1.	95 748 602	90 822 831	4 925 771	5,42
Attīstības pasākumi un programmas	KB.1.1.	8 603 439	5 164 861	3 438 578	66,58
Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības	KB.1.2.	69 540 689	56 820 974	12 719 715	22,39
Pārējie nemateriālie ieguldījumi		4 611 651	5 227 214	-615 563	-11,78
Nemateriālo ieguldījumu izveidošana	KB.1.3.	11 869 030	21 443 968	-9 574 938	-44,65
Derīgo izrakteņu izpēte un citi līdzīgi neražotie nemateriālie ieguldījumi		55	76	-21	-27,63
Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	KB.1.4.	1 123 738	2 165 738	-1 042 000	-48,11

Ministrijas un centrālās valsts budžeta iestādes 2013. gadā:

- aprēķināja amortizāciju nemateriālajiem ieguldījumiem 16 388 085 LVL vērtībā, no tiem 186 037 LVL korekcija par iepriekšējos gados veikto aprēķinu;
- bez atlīdzības saņēma nemateriālos ieguldījumus 1 502 760 LVL vērtībā;

- bez atlīdzības nodeva nemateriālos ieguldījumus 119 226 LVL vērtībā;
- izslēdza no uzskaites nemateriālos ieguldījumus 663 520 LVL vērtībā.

Pašvaldībās 2013. gadā nemateriālo ieguldījumu sastāvā būtiskas izmaiņas nav notikušas. Pašvaldības 2013. gadā:

- aprēķināja amortizāciju nemateriālajiem ieguldījumiem 2 768 074 LVL vērtībā, no tiem (6 943) LVL korekcija par iepriekšējos gados veikto aprēķinu;
- bez atlīdzības saņēma nemateriālos ieguldījumus 422 580 LVL vērtībā;
- bez atlīdzības nodeva nemateriālos ieguldījumus 18 170 LVL vērtībā;
- izslēdza no uzskaites nemateriālos ieguldījumus 781 792 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.1.1. Attīstības pasākumi un programmas

Būtiskākās izmaiņas 2013. gadā ir bilances postenim „Attīstības pasākumi un programmas”, kur lielākais pieaugums ir Kultūras ministrijai 3 161 685 LVL vērtībā par *Microsoft* licenču dāvinājumu.

Piezīme Nr. KB.1.2. Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības

Bilances posteņa "Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības" lielākais pieaugums ir saistīts ar datorprogrammu licenču iegādi pārejai uz *euro* un informācijas sistēmu pielāgošanu jaunajai nacionālajai valūtai. Tāpat ir nodotas ekspluatācijā iepriekšējos gados veikto datorprogrammu izstrāde un uzlabošana:

- Iekšlietu ministrijai 4 976 088 LVL vērtībā veiktas datorprogrammu, licenču un pārējo nemateriālo ieguldījumu tiesību iegāde un uzlabošana;
- Veselības ministrijai 3 318 126 LVL vērtībā iegādātas datorprogrammas *VisioPro* un "*Horizon*", un nodotas ekspluatācijā datorprogrammas – elektroniskās veselības kartes, elektroniskās receptes, e-veselības lietotāju Web platforma u.c.;
- Zemkopības ministrijai 3 134 452 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.1.3. Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Bilances posteņa „Nemateriālo ieguldījumu izveidošana” palielinājumu galvenokārt veido Finanšu ministrijas datorprogrammu un informācijas sistēmu izveide 2 166 927 LVL vērtībā, bet šī posteņa samazinājumu veido informāciju sistēmu nodošana ekspluatācijā un izmaksu kapitalizāciju pie nemateriālo ieguldījumu vērtības. Lielākais samazinājums 2013. gadā ir:

- Iekšlietu ministrijai – (4 007 101) LVL vērtībā;
- Zemkopības ministrijai – (2 561 800) LVL vērtībā;
- Kultūras ministrijai – (2 450 735) LVL vērtībā;
- Veselības ministrijai – (1 633 184) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.1.4. Avansi par nemateriālajiem ieguldījumiem

Bilances posteņa „Avansi par nemateriālajiem ieguldījumiem” izmaiņas saistītas ar ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību veikto avansa maksājumu par nemateriālajiem ieguldījumiem pārgrāmatošanu uz attiecīgajiem nemateriālo ieguldījumu bilances posteņiem.

Piezīme Nr. KB.2. Pamatlīdzekļi

5. tabula. Pamatlīdzekļi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
2. Pamatlīdzekļi	KB.2.	8 699 692 493	8 592 870 935	106 821 558	1,24
Zeme, ēkas un būves	KB.2.1.	6 000 248 611	5 968 027 296	32 221 315	0,54
Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas	KB.2.2.	82 965 871	79 566 103	3 399 768	4,27
Pārējie pamatlīdzekļi	KB.2.3.	419 939 645	386 737 078	33 202 567	8,59
Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība	KB.2.4.	569 888 753	542 409 512	27 479 241	5,07
Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustamie īpašumi	KB.2.5.	708 038 295	690 071 074	17 967 221	2,60
Bioloģiskie un pazemes aktīvi	KB.2.6.	845 799 783	850 622 556	-4 822 773	-0,57
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	KB.2.7.	31 147 168	32 788 733	-1 641 565	-5,01
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	KB.2.8.	41 664 367	42 648 583	-984 216	-2,31

Ministrijas un centrālās valsts budžeta iestādes 2013. gadā:

- aprēķināja pamatlīdzekļu nolietojumu 200 909 968 LVL vērtībā, t.sk. uzskaitītas iepriekšējos periodos veikto aprēķinu korekcijas (156 996) LVL vērtībā;
- no uzskaites izslēdza pamatlīdzekļus 24 245 046 LVL vērtībā;
- bez atlīdzības nodoti pamatlīdzekļi 5 990 254 LVL vērtībā;
- bez atlīdzības saņemti, t.sk. saņemti ziedojumu un dāvinājumu ceļā, pamatlīdzekļi 4 713 769 LVL vērtībā.

Pamatlīdzekļus bez atlīdzības visvairāk ir saņēmusi Finanšu ministrija 1 514 752 LVL vērtībā un Iekšlietu ministrija 1 394 164 LVL vērtībā.

Pašvaldības 2013. gadā:

- aprēķināja pamatlīdzekļu nolietojumu 217 000 951 LVL, t.sk. korekcijas par iepriekšējiem gadiem (712 423) LVL;
- no uzskaites izslēdza pamatlīdzekļus 72 739 645 LVL vērtībā;
- bez atlīdzības saņēma pamatlīdzekļus 25 409 772 LVL vērtībā;
- bez atlīdzības nodeva pamatlīdzekļus 19 056 469 LVL vērtībā.

Lielākais samazinājums pamatlīdzekļu uzskaitē 2013. gadā ir Satiksmes ministrijai (46 766 988) LVL vērtībā, jo pārskata periodā veiktas korekcijas zemju uzskaitē un daļa no zemēm nodotas valdījumā citām ministrijām vai VAS „Privatizācijas aģentūra”.

Lielākais palielinājums pamatlīdzekļu uzskaitē 2013. gadā ir Kultūras ministrijai par Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēkas būvniecības projekta realizācijas izmaksām 27 769 297 LVL vērtībā.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto papildus informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība uz 2013. gada 31. decembri ir 22 418 720 LVL (skatīt 6. tabulu). Lielākie ieņēmumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm ir plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 17 906 497 LVL vērtībā.

6. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātie (izīrētie) aktīvi (latos)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	22 418 720	4 272 630	3 499 767	3 074 928	2 846 606	8 724 789
Krājumi	757	400	119	119	119	0
Kopā:	22 419 477	4 273 030	3 499 886	3 075 047	2 846 725	8 724 789

Saskaņā ar pašvaldību sniegto papildus informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība uz 2013. gada 31. decembri ir 84 095 737 LVL (skatīt 7. tabulu). Lielākie ieņēmumi pašvaldībām ir plānoti no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 34 466 829 LVL vērtībā un dzīvojamo ēku iznomāšanas 22 195 033 LVL vērtībā.

7. tabula. Pašvaldību iznomātie (izīrētie) aktīvi (latos)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	84 095 737	8 898 465	6 785 111	6 028 979	5 496 319	56 886 863
Krājumi	22 010	12 359	5 604	2 406	1 215	426
Kopā:	84 117 747	8 910 824	6 790 715	6 031 385	5 497 534	56 887 289

Piezīme Nr. KB.2.1. Zeme, ēkas un būves

Lielākais palielinājums 2013. gadā bilances postenī „Zeme, ēkas un būves” ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai, realizējot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektus, kā rezultātā veikta ēku siltināšana, renovācija un kapitālie remontu un palielinātas ēku vērtības par kopējo summu 17 787 920 LVL vērtībā;
- pašvaldību bilanču kopsavilkumā veikta pārklasifikāciju 58 563 772 LVL vērtībā no bilances posteņa „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība”.

Lielākais samazinājums bilances postenī „Zeme, ēkas un būves” ir:

- Satiksmes ministrijai (71 493 178) LVL vērtībā par autoceļu un zemes vienību nodošanu pašvaldībām;
- Liepājas pilsētas pašvaldībai (32 525 558) LVL vērtībā, t.sk. izslēgti no uzskaites 25 926 452 LVL sākotnējā vērtībā, nolietojums 27 397 LVL vērtībā, kopā izslēgti no uzskaites 25 899 055 LVL vērtībā, jo 2013. gadā Zemesgrāmatā precizēts Liepājas pilsētas pašvaldībai piederošo īpašumu sastāvs dzīvojamām ēkām, palīģceltnēm un zemes gabaliem. un veikta Liepājas pilsētas pašvaldības īpašuma tiesību dzēšana dzīvojamām ēkām, ar to funkcionāli saistītām palīģceltnēm un zemesgabaliem, kuri pilnībā ir privatizēti un reģistrēti zemesgrāmatā uz pircēju vārda.

Lielākās ieķīlāto nekustamo īpašumu bilances vērtības uz 2013. gada 31. decembri ir:

- Ventpils pilsētas pašvaldībai 54 269 981 LVL vērtībā, t.sk. zemes vērtība 6 703 697 LVL un ēkas, būvju (bilances) vērtība 47 566 284 LVL. Ventpils pilsētas pašvaldība ieķīlājusi atsevišķus pašvaldībai piederošus nekustamos

īpašumus, lai nodrošinātu sekmīgu Ventspils Brīvostas attīstības projektu realizāciju. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu ieķīlāto nekustamo īpašumu bilances vērtība palielinājusies par 1 801 334 LVL;

- Rīgas pilsētas pašvaldībai 32 864 039 LVL vērtībā, saskaņā ar noslēgtiem līgumiem un ierakstiem Zemesgrāmatā, uz SIA „Rīgas pilsētībūvnieks” vārda ir nostiprinātas hipotēkas par ēkām un to domājamām daļām. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu, ieķīlāto nekustamo īpašumu (ēku un būvju) bilances vērtība palielinājusies par 9 200 330 LVL;
- Kultūras ministrijai – Latvijas Mākslas akadēmija aizdevuma līguma nodrošināšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta „Latvijas Mākslas akadēmijas studiju kvalitātes uzlabošana” īstenošanai ieķīlājusi nekustamo īpašumu, kas sastāv no zemes gabala un uz tā esošās divstāvu ēkas.

Piezīme Nr. KB.2.2. Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas

Lielākais vērtības pieaugums bilances postenī „Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas” ir Izglītības un zinātnes ministrijai 3 597 167 LVL vērtībā, kas galvenokārt saistīts ar iekārtu un mašīnu atzīšanu uzskaitē.

Piezīme Nr. KB.2.3. Pārējie pamatlīdzekļi

Lielākais palielinājums 2013. gadā bilances postenī „Pārējie pamatlīdzekļi” ir Kultūras ministrijai par muzeju krājumu sākotnējo atzīšanu uzskaitē atbilstoši krājumu esības pārbaudēm 18 767 089 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.2.4. Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība

Lielākais pieaugums 2013. gadā bilances postenī „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība” ir :

- Satiksmes ministrijai, kas 2013. gadā uzsāka vairākus ceļu rekonstrukcijas projektus. Lielākie objekti Satiksmes ministrijai 2013. gadā veido kopsummu 32 875 787 LVL vērtībā:
  - Autoceļa A12 km 129.30 – 147.10 rekonstrukcija par summu 1 427 011 LVL;
  - Autoceļa A10 km 92.84 – 115.30 rekonstrukcija par summu 7 233 668 LVL;
  - Autoceļa A13 km 61.30 – 73.20 segas rekonstrukcija par summu 6 986 440 LVL;
  - Autoceļa A9 km 148.59 – 163.28 rekonstrukcija par summu 5 681 793 LVL;
  - Autoceļa A8 posma km 49.378 – 60.00 rekonstrukcija par summu 5 493 920 LVL;
  - Autoceļa P40 km 4.14-15.60 rekonstrukcija par summu 3 815 735 LVL;
  - Autoceļa P21 km 5.20-12.40 rekonstrukcija par summu 2 237 220 LVL;
- Kultūras ministrijai – 28 868 476 LVL vērtībā par Latvijas Nacionālās bibliotēkas būvniecības projekta realizāciju;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai – 31 938 952 LVL vērtībā, par vairāku satiksmes infrastruktūras objektu izbūves vai rekonstrukcijas darbu turpināšanu, no kuriem Dienvidu tilta 3.kārtas (no Bauskas ielas līdz Ziepniekkalna ielai) būvniecība veido 11 732 459 LVL vērtību.

Samazinājumu bilances postenī „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība” galvenokārt veido pamatlīdzekļu pārvietošana uz citiem posteņiem. Pašvaldībām lielāko samazinājumu (58 563 772) LVL vērtībā veido pārklasifikācija uz bilances posteni „Zeme, ēkas un būves”.

Piezīme Nr. KB.2.5. Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustamie īpašumi

Lielākais pieaugums 2013. gadā ir:

- Finanšu ministrijai par sākotnēji atzītiem valstij piederošiem īpašumiem 8 804 486 LVL vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 2 489 540 LVL vērtībā par Valsts vides dienesta pārklasificētiem nekustamajiem īpašumiem no pārējiem ilgtermiņa ieguldījumiem, kas nodoti turējumā valsts kapitālsabiedrībai „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 14 600 234 LVL vērtībā, t.sk. par Rīgas brīvdostas pārvaldei turējumā nodoto pašvaldības zemi 15 164 879 LVL vērtībā;

Lielākais samazinājums 2013. gadā ir Finanšu ministrijai par no uzskaites izslēgtiem turējumā nodotiem valsts nekustamajiem īpašumiem 4 970 255 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.2.6. Bioloģiskie un pazemes aktīvi

Lielākās izmaiņas 2013. gadā šajā postenī veido Zemkopības ministrijas atzītās mežaudžu uzskaites vērtības samazinājums (2 828 598) LVL vērtībā, kas veidojas kā mežaudžu uzskaites vērtības izmaiņas.

Piezīme Nr. KB.2.7. Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos

Lielākais ilgtermiņa ieguldījumu nomātajos pamatlīdzekļos atlikums uz gada beigām ir Izglītības un zinātnes ministrijai – 5 713 233 LVL vērtībā, uzrādot ieguldījumus nomātajos īpašumos, kas pieder pašvaldībām.

Būtiskākais šī bilances posteņa vērtības pieaugums 2013. gadā ir:

- par vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābie gudrona dīķi" sanācijas darbiem un zemes lietošanas sanācijas darbiem Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 1 262 927 LVL vērtībā;
- par veiktajiem mākslas un mūzikas skolu ēku renovācijas darbiem nomātajās telpās Kultūras ministrijai 1 059 413 LVL vērtībā.

Lielākais samazinājums ir Veselības ministrijai (2 601 853) LVL vērtībā, jo nomātais aktīvs, kurā veikti kapitālie ieguldījumi, ir nodots Neatliekamās medicīnas palīdzības dienesta valdījumā, izdevumi kapitalizēti pie ēkas vērtības un pārcelti uz posteni "Nedzīvojamās ēkas" un "Transporta būves" sastāvu.

Piezīme Nr. KB.2.8. Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Lielākie avansa maksājumu par pamatlīdzekļiem atlikumi uz gada beigām ir šādām ministrijām:

- Aizsardzības ministrijai – 21 499 006 LVL vērtībā;
- Iekšlietu ministrijai – 2 318 392 LVL vērtībā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai – 3 886 789 LVL vērtībā;

- Veselības ministrijai – 1 524 792 LVL vērtībā.

Veselības ministrijai lielākais avansa maksājums veikts Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta automašīnu iegādei 1 244 187 LVL vērtībā.

Izmaiņas gada laikā galvenokārt ir par piegādātiem un ekspluatācijā pieņemtiem pamatlīdzekļiem par kuriem iepriekšējos periodos veikti avansa maksājumi. Lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai (1 053 405) LVL vērtībā;
- Kultūras ministrijai (2 171 060) LVL vērtībā;
- Tukuma novadam (1 553 532) LVL vērtībā.

Pašvaldības uz saimnieciskā gada beigām nav saņēmušas pamatlīdzekļus 1 841 232 LVL vērtībā par kuriem iepriekšējos periodos veikti avansa maksājumi.

Piezīme Nr. KB.3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

8. tabula. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.	5 422 379 256	5 120 056 678	302 322 578	5,90
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā	KB.3.1.	3 283 987 490	3 118 970 167	165 017 323	5,29
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums asociēto kapitālsabiedrību kapitālā	KB.3.2.	108 409 590	102 850 128	5 559 462	5,41
Ilgtermiņa noguldījumi valsts atbalsta ietvaros, t.sk. suboridētājā kapitālā	KB.3.3.	0	14 758 884	-14 758 884	-100,00
Ilgtermiņa aizdevumi	KB.3.4.	162 065 426	147 258 545	14 806 881	10,06
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.3.5.	91 093 236	99 904 081	-8 810 845	-8,82
Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.6.	1 717 277 196	1 569 236 288	148 040 908	9,43
Ilgtermiņa prasības		x	8 444 153	-8 444 153	x
Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem	KB.3.7.	59 546 318	58 634 432	911 886	1,56

No kopējo ministriju un centrālo valsts iestāžu skaita 43% iestāžu ir ieguldījumi radniecīgo un asociēto sabiedrību kapitālā un no kopējo pašvaldību skaita 84% pašvaldību ir ieguldījumu radniecīgo un asociēto sabiedrību kapitālā.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās konsolidētajā bilancē pārrēķināti pēc pašu kapitāla metodes. Pārrēķina rezultātā ministriju un centrālo valsts iestāžu ilgtermiņa ieguldījumi palielinājušies par 522 001 425 LVL, bet pašvaldību ieguldījumi samazinājušies par (4 001 553) LVL.

Ieguldījumu radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās kopējais apjoms (saskaņā ar iestāžu datiem) ir:

- ministrijās un centrālajās valsts iestādēs vērtībā 2 042 587 425 LVL, t.sk. radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 2 018 314 346 LVL un asociētajās – 24 273 079 LVL vērtībā;

- pašvaldībās 833 076 904 LVL vērtībā, t.sk. radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 767 389 967 LVL un asociētajās – 65 686 937 LVL vērtībā.

Lielākie ieguldījumi uz saimnieciskā gada beigām radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās (saskaņā ar iestāžu datiem) ir sekojošām:

- ministrijām – Ekonomikas ministrijai 1 304 806 877 LVL un Finanšu ministrijai 315 515 532 LVL vērtībā;
- pašvaldībām – Rīgas pilsētas pašvaldībai – 448 083 953 LVL, Liepājas pilsētas pašvaldībai – 50 967 861 LVL un Daugavpils pilsētas pašvaldībai 38 417 168 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.1.Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā

2013. gadā kopumā būtiskas izmaiņas ministriju un centrālo valsts iestāžu bilances posteņa „Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” atlikumā nav notikušas.

Saimnieciskā gada laikā šajā postenī Veselības ministrijai ir vērtības samazinājums (8 866 554) LVL vērtībā un Tieslietu ministrijai palielinājums 7 857 692 LVL vērtībā veicot līdzdalības pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes.

Lielākais palielinājums pašvaldību bilances posteņa „Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” atlikumā ir Rīgas pilsētas pašvaldībai 173 505 52 LVL vērtībā.

Saimnieciskā gada laikā:

- Rīgas pilsētas pašvaldība veikusi ieguldījumus radniecīgo kapitālsabiedrību pamatkapitālā kopsummā par 16 833 155 LVL, no kuriem lielākie:
  - Nekustamo īpašumu ieguldījumi SIA „Rīgas meži” pamatkapitālā 9 929 400 LVL vērtībā un AS „Rīgas Centrāltirgus” pamatkapitālā 2 232 300 LVL vērtībā;
  - pašvaldības naudas līdzekļu ieguldījumi SIA „Rīgas ūdens” pamatkapitālā 3 415 425 LVL vērtībā;
- Jūrmalas pilsētas pašvaldība 2013.pārskata gadā veica nekustamā īpašuma ieguldīšanu SIA “Jūrmalas ūdens” pamatkapitālā 3 127 300 LVLvērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.2. Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā

2013. gadā kopumā būtiskas izmaiņas ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņa „Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” atlikumā (saskaņā ar iestāžu datiem) nav notikušas.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu ieguldījumi asociētajās kapitālsabiedrībās, salīdzinot ar 2012. gadu, ir palielinājušies par 0,36 milj. latu vai par 1,5%.

Pašvaldību ieguldījumi asociētajās kapitālsabiedrībās, salīdzinot ar 2012. gadu, ir palielinājušies par 1,4 milj. latu vai par 2,1%. Lielākie ieguldījumu palielinājumi ir Rīgas pilsētas pašvaldībai – 1 775 725 LVL, Jelgavas pilsētas pašvaldībai – 264 275 LVL un Aglonas novadam – 69 597 LVL.

Piezīme Nr. KB.3.3. Ilgtermiņa noguldījumi valsts atbalstam un īpašiem mērķiem, t.sk. subordinētajā kapitālā

2013. gada 31. decembrī ilgtermiņa noguldījumi valsts atbalstam un īpašiem mērķiem, t.sk. subordinētajā kapitālā, netika izvietoti.

Salīdzinājumā ar 2012. gada 31. decembri ilgtermiņa noguldījumu apjoms valsts atbalstam un īpašiem mērķiem, t.sk. subordinētajā kapitālā, ir samazinājies par 14 758 884 LVL, jo 2013. gadā ilgtermiņa noguldījumu ietvaros veikta VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum” izvietotā subordinētā kapitāla 30 000 000 EUR (21 084 120 LVL) apmērā konvertēšana uz slēgtās emisijas obligācijām, kam kopumā bija izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam (6 325 236) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.4. Ilgtermiņa aizdevumi

Bilances postenī „Ilgtermiņa aizdevumi” uzrādīti konsolidētie valsts budžeta (Finanšu ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas) un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā ”Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra”.

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā ”Pašvaldību budžetu aizdevumi un to struktūra”.

Piezīme Nr. KB.3.5. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances postenī „Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros” uzskaitīti vērtspapīri 91 093 236 LVL vērtībā. Būtiskāko ieguldījuma daļu ilgtermiņa vērtspapīros 91 033 146 LVL vērtībā veido ieguldījumi AS „Reverta” vērtspapīros 332 320 575 LVL vērtībā, kam izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam (241 287 429) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.6. Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Būtiskāko palielinājumu bilances postenī „Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” veido Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu atlikumu izmaiņas Labklājības ministrijai 154 143 114 LVL vērtībā, t.sk. Valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieka ieguldījuma plāna līdzekļu vērtības izmaiņas (palielinājums) 157 879 092 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.7. Avansa maksājumi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

Lielākais atlikums bilances postenī „Avansa maksājumi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem” 57 600 002 LVL vērtībā ir Satiksmes ministrijai par finanšu ieguldījumu AS „Air Baltic Corporation” pamatkapitālā. Minētie līdzekļi nav kapitalizēti, jo pastāv vairāki apstākļi, kas nav iestājušies saistībā ar Latvijas valsts Eiropas Komisijai sniegto informāciju par AS „Air Baltic Corporation” līdzšinējo finansējumu un Eiropas Komisijas pārbaudi iespējamā valsts atbalsta lietā.

Lielākais avansa maksājumu par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem palielinājums pašvaldībās ir Liepājas pilsētas pašvaldībai 775 410 LVL vērtībā par veikto avansa maksājumu SIA „Liepājas ūdens” pamatkapitālā.

Piezīme Nr. KB.4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām

Bilances postenis „Ilgtermiņa prasības”, kas bija iekļauts ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, 2013. gadā pārgrāmatots uz jaunu bilances posteni „Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām”.

9. tabula. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām	KB.4.	48 492 138	x	48 492 138	x
Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)		41 861 008	x	41 861 008	x
Citas ilgtermiņa prasības		6 631 130	x	6 631 130	x

Šajā postenī 2013. gadā pārgrāmatotas ilgtermiņa nefinanšu prasības no ilgtermiņa finanšu prasību bilances posteņa.

Būtisku palielinājumu veido Ekonomikas ministrijas no bilances posteņa „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem” pārgrāmatotās ilgtermiņa prasības atbilstoši līgumam ar VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" nosacījumiem 41 828 607 LVL vērtībā un 15 058 LVL vērtībā dzīvokļu īres depozīti Briselē, saskaņā ar noslēgtajiem dzīvokļa nomas līgumiem.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju kopējā izveidoto uzkrājumu vērtība 2013. gada beigās ir (38 455 907) LVL (skatīt 12. tabulu), t.sk. uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām (162 943) LVL vērtībā.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.5. Krājumi

Visvairāk līdzekļu krājumu iegādei 2013. gadā ir izmantojusi Aizsardzības ministrija 17 864 106 LVL vērtībā, Iekšlietu ministrija 16 324 263 LVL vērtībā un Izglītības un zinātnes ministrija 8 498 537 LVL vērtībā.

Būtisku bilances posteņa „Krājumi” atlikuma īpatsvaru veido veiktie avansa maksājumi par krājumiem. Uz saimnieciskā gada beigām ministrijās un centrālajās valsts iestādēs nav saņemti krājumi par summu 8 035 569 LVL vērtībā, t.sk. apšaubīta krājumu, par kuriem veikti avansa maksājumi, saņemšana 324 205 LVL vērtībā. Lielāko avansa maksājumu 8 014 042 LVL vērtībā ir veikusi Aizsardzības ministrija par patruļkuģi, kuru ekspluatācijā nodos 2014. gadā.

Lielāko pieaugumu šajā bilances postenī veido:

- Aizsardzības ministrija 5 503 434 LVL vērtībā, t.sk. par smērvielu, degvielas un kurināmā iegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām 6 686 427 LVL vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 6 869 212 LVL vērtībā, t.sk. no bilances posteņa „Ilgtermiņa ieguldījumi” saņemtas emisijas izsoles kvotas 25 294 949 LVL vērtībā un pārdotas 7 584 643 LVL vērtībā. Zaudējumi no kvotu pārdošanas atzīti 3 537 283 LVL vērtībā. Pārdotas emisiju kvotas 3 514 020 LVL vērtībā, noteikts vērtības samazinājums izsolē esošajām emisijas kvotām perioda beigās 3 845 393 LVL vērtībā.

Lielākais samazinājums bilances postenī „Krājumi” ir Rīgas pilsētas pašvaldībai (12 343 822) LVL vērtībā.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto papildu informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem to vērtība 2013. gada 31. decembrī ir 757 LVL (skatīt 6. tabulu).

Saskaņā ar pašvaldību sniegto papildu informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem to vērtība 2013. gada 31. decembrī ir 22 010 LVL (skatīt 7. tabulu).

Piezīme Nr. KB.6. Debitori

Lielākās bilances posteņa „Debitori” izmaiņas ministrijām un centrālajām valsts iestādēm 2013. gadā ir Satiksmes ministrijai (10 487 290) LVL vērtībā – samazinājums saistīts ar prasību dzēšanu pret Eiropas Komisiju par Kohēzijas fonda projektiem.

2013. gada 31. decembrī šajā bilances postenī uzrādītas Valsts kases valsts budžeta finanšu bilancē atzītās prasības pret MAS „Liepājas Metalurģs” 1 725 128 LVL vērtībā, ko veido:

- prasības pret MAS „Liepājas Metalurģs” par cesijas līgumiem un maksātnespējas procesa nodrošināšanas izdevumiem 1 619 090 LVL vērtībā;
- prasības pret MAS „Liepājas Metalurģs” par galvojumu procentu ieņēmumiem 93 028 LVL vērtībā;
- prasības pret MAS „Liepājas Metalurģs” par galvojuma apkalpošanas maksām 7 112 LVL vērtībā;
- prasības pret MAS „Liepājas Metalurģs” par cesijas līgumu aprēķinātajiem blakus prasījumiem 5 898 LVL vērtībā.

Lielākās šī bilances posteņa izmaiņas pašvaldībām veido prasību par nodokļiem un nodevām samazinājums (2 762 220) LVL vērtībā. Lielākais samazinājums ir Rīgas pilsētas pašvaldībai (1 829 954) LVL vērtībā, no kuriem par (863 206) LVL samazinājušies neiekasētie nodokļu parādi.

Kopējais piešķirtais nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojums 2013. gadā ir 5 809 058 LVL vērtībā. Lielākie nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumi piešķirti:

- speciālajām ekonomiskajām zonām 1 395 982 LVL vērtībā;
- fiziskajām personām, kuras līdz pirmstaksācijas gada beigām deklarējušas savu dzīvesvietu Jūrmalā, atvieglojumi taksācijas gadā aprēķinātajam nekustamā īpašuma nodoklim – 1 654 714 LVL vērtībā.

Atbilstoši pašvaldību sniegtajai informācijai 10. tabulā uzrādīta informācija par nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījumu atbilstoši termiņiem.

10. tabula. Nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījums atbilstoši kavējuma termiņiem (latos)

Nodokļa nosaukums/ termiņš	līdz 1 gadam	1 - 2 gadi	3-5 gadi	vairāk nekā 5 gadi
A	1	2	3	4
Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	7 130 604	5 303 179	2 467 089	966 336
Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām un būvēm	3 822 809	3 669 438	2 080 745	790 291
Nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem	1 901 501	1 375 486	289 062	19 349
Kopā:	12 854 914	10 348 103	4 836 896	1 775 976

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju debitoriem izveidoto uzkrājumu vērtība 2013. gada beigās ir (87 404 727) LVL (skatīt 11. tabulu). Lielākie uzkrājumi šaubīgiem debitoriem ir izveidoti Tieslietu ministrijai (75 057 391) LVL vērtībā.

11. tabula. Informācija par ministriju un centrālo valsts iestāžu uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (latos)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	Kopā
A	1	2	3	4	5	6
Debitori	113 433	340 092	1 775 280	1 728 715	83 447 207	87 404 727
Kopā:	113 433	340 092	1 775 280	1 728 715	83 447 207	87 404 727

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju debitoriem izveidoto uzkrājumu vērtība 2013. gada beigās ir (38 292 964) LVL (skatīt 12. tabulu). Lielākie uzkrājumi pārskata perioda beigās ir Rīgas pilsētai (19 169 864) LVL.

12. tabula. Informācija par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (latos)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	Kopā
A	1	2	3	4	5	6
Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām	0	0	0	3 986	158 957	162 943
Debitori	320 745	484 739	1 486 373	8 459 635	27 541 472	38 292 964
Kopā:	320 745	484 739	1 486 373	8 463 621	27 700 429	38 455 907

Piezīme Nr. KB.7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Lielākais bilances posteņa „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” atlikums ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 114 844 051 LVL, Satiksmes ministrijai 74 186 265 LVL, Ekonomikas ministrijai 67 60 0162 LVL un Labklājības ministrijai 32 852 300 LVL vērtībā. Būtisks atlikums ir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai (Labklājības ministrija) 30 356 365 LVL vērtībā, kas saimnieciskā gada beigās nodrošināja pārskaitījumus VAS "Latvijas Pasts" un citiem pakalpojumu sniedzējiem pensiju, pabalstu un atlīdzību izmaksu nodrošināšanai no 2014. gada 2. līdz 8. janvārim.

Lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Ekonomikas ministrijai samazinājums (62 342 108) LVL apmērā, t.sk. būtiskākās izmaiņas veido, atbilstoši līgumā ar VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” noteiktajiem nosacījumiem, avansi par pakalpojumiem (41 828 607) LVL, kas pagrāmatoti uz ilgtermiņa prasībām;
- Izglītības un zinātnes ministrijai samazinājums (7 627 650) LVL vērtībā saistīts ar 2007.-2013. gadu programmēšanas perioda noslēgumu un projektu īstenošanai Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālā fonda ietvaros izmaksāto avansu norakstīšanu Valsts izglītības attīstības aģentūrā;
- Satiksmes ministrijai posteņa samazinājumu ietekmē samaksātie avansi par būvniecības līgumiem pret bankas galvojumiem (12 488 282) LVL vērtībā.

Lielākās izmaiņas, kas saistītas ar avansu par transfertiem izvērtēšanu, atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 1486 200.¹ punktā noteikto, ir:

- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (13 541 428) LVL vērtībā;
- Zemkopības ministrijai (7 019 010) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi

13. tabula. Īstermiņa finanšu ieguldījumi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.	766 897 724	430 670 155	336 227 569	78,07
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums kapitālsabiedrību kapitālā	KB.8.1.	1 266 121	4 774 929	-3 508 808	-73,48
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		1 000	1 000	0	0,00
Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa	KB.8.2.	57 311 217	11 377 435	45 933 782	403,73
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.3.	658 527 348	376 000 140	282 527 208	75,14
Īstermiņa noguldījumi valsts atbalsta ietvaros, t.sk. suboridētājā kapitālā	KB.8.4.	0	14 700 000	-14 700 000	-100,00
Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.8.5.	48 359 725	22 013 104	26 346 621	119,69
Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.6.	1 432 313	1 803 547	-371 234	-20,58

Būtiskākie atlikumi un lielākais palielinājums bilances postenī „Īstermiņa finanšu ieguldījumi” 2013. gadā saistīti ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti.

Piezīme Nr. KB.8.1. Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums kapitālsabiedrību kapitālā

2013. gadā bilances posteņa „Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums kapitālsabiedrību kapitālā” izmaiņas galvenokārt veidoja Rīgas pilsētas pašvaldības ieguldījuma” samazinājums AS „Ceļu pārvalde” pārdošanas darījuma rezultātā (3 463 699) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.8.2. Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa

Bilances postenī „Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa” uzrādīti konsolidētie valsts budžeta (Finanšu ministrijas, Zemkopības ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas) un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra”.

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Pašvaldību aizdevumi un to struktūra”.

Piezīme Nr. KB.8.3. Īstermiņa noguldījumi

14. tabula. Īstermiņa noguldījumi (latos)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-) (1.- 2.)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Īstermiņa noguldījumi	658 527 348	376 000 140	282 527 208	75,14

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-) (1.- 2.)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Iekšzemes finanšu institūcijās	570 676 848	376 000 140	194 676 708	51,78
Ārvalstu finanšu institūcijās	87 850 500	0	87 850 500	100,00

Piezīme Nr. KB.8.4. Īstermiņa noguldījumi valsts atbalstam un īpašiem mērķiem, t.sk. subordinētajā kapitālā

2013. gada 31. decembrī īstermiņa noguldījumi valsts atbalstam un īpašiem mērķiem, t.sk. subordinētajā kapitālā, nebija izvietoti.

VAS „Hipotēku un zemes banka” līdz 2013. gada 30. septembrim pakāpeniski pārtrauca visu komercpakalpojumu sniegšanu, kā arī ar valsts atbalsta programmu īstenošanu saistīto pakalpojumu sniegšanu. Pēc saistību izpildes ar visiem noguldītājiem VAS „Hipotēku un zemes banka” 2013. gada 10. decembrī iesniedza Finanšu un kapitāla tirgus komisijai pieteikumu par atteikšanos no kredītiestādes licences ar 2014. gada 1. janvāri. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padome atļāva to ar 2014. gada 1. janvāri reorganizēt par attīstības finanšu aģentūru.

Salīdzinājumā ar 2012. gada 31. decembri īstermiņa noguldījumi valsts atbalstam un īpašiem mērķiem, t.sk. subordinētajā kapitālā, samazinājušies par 14 700 000 LVL, jo 2013. gadā saņemtas noguldījumu atmaksas 35 000 000 LVL vērtībā no VAS „Hipotēku un zemes banka” (VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”) (2013. gada februārī – 10 000 000 LVL vērtībā par valsts noguldījumu subordinētajā kapitālā; 2013. gada jūnijā – 25 000 000 LVL vērtībā par valsts atbalstu bankas komercdaļas pārdošanas stratēģijas īstenošanai), kam attiecīgi bija izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam (20 300 000) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.8.5. Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances postenī „Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros” uzskaitītie vērtspapīri 48 359 725 LVL vērtībā veido Valsts kases valsts budžeta finanšu bilancē uzrādītie:

- Īstermiņa finanšu ieguldījumu iekšzemes finanšu institūciju vērtspapīros 8 191 739 LVL vērtībā, kuru sastāvā uzrādīti ieguldījumu ilgtermiņa AS „Reverta” vērtspapīros īstermiņa daļa 29 904 310 LVL vērtībā, kam kopumā izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam (21 712 571) LVL vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2012. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumi iekšzemes vērtspapīros AS „Reverta” samazinājušies par 13 821 365 LVL.

- Īstermiņa finanšu ieguldījumu ārvalstu finanšu institūciju vērtspapīros 40 167 985 LVL vērtībā, kuru sastāvā uzrādīti ieguldījumu ārvalstu finanšu institūciju vērtspapīros īstermiņa daļa 39 966 355 LVL vērtībā un ilgtermiņa finanšu ieguldījumu ārvalstu finanšu institūciju vērtspapīros prēmija 201 630 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.8.6. Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi

Bilances postenī „Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi” uzrādīts Zemkopības ministrijas ieguldījuma samazinājums (44 111) LVL vērtībā A/S „Nagli” un A/S Latvijas enerģētika”, kas ar aktu nodotas valdījumā VAS „Privatizācijas aģentūrai” un ir notikusi to atsavināšana.

Piezīme Nr. KB.9. Naudas līdzekļi

Kopējais naudas līdzekļu atlikums uz saimnieciskā gada beigām ir 915 402 487 LVL, t.sk. Valsts kases naudas līdzekļu atlikumi 246 320 702 LVL vērtībā, ko veido atlikumi iekšzemes finanšu institūcijās 240 678 870 LVL vērtībā un ārvalstu finanšu institūcijās 5 641 832 LVL vērtībā. Lielākais samazinājums bilances postenī „Naudas līdzekļi” 2013. gadā saistīts ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti (516 844 093) LVL vērtībā, t.sk. iekšzemes finanšu institūcijās (475 837 046) LVL vērtībā un ārvalstu finanšu institūcijās (41 007 047 LVL) vērtībā.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāla kustība detalizēti uzrādīta konsolidētajā pašu kapitāla (neto aktīvu) pārskatā.

Piezīme Nr. KB.10. Rezerves

Rezervju kopsomma ir samazinājusies saskaņā ar MK noteikumu Nr. 1486 200.³ punktā noteikto, ka budžeta iestādes ne vēlāk kā līdz 2013. gada 31. decembrim pārgrāmato bilances posteni „Ilgtērmiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve” atlikumus pārējos ieņēmumos. Lielākais samazinājums pārgrāmatošanas rezultātā ir:

- Satiksmes ministrijai (1 184 034 339) LVL vērtībā;
- Jūrmalas pilsētas pašvaldībai (31 622 476) LVL vērtībā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai (18 045 793) LVL vērtībā;
- Saeimai (17 983 851) LVL vērtībā;
- Daugavpils pilsētas pašvaldībai (11 614 253) LVL vērtībā;
- Siguldas novadam (8 706 635) LVL vērtībā;
- Rēzeknes novadam (8 642 258) LVL vērtībā;
- Limbažu novadam (8 065 106) LVL vērtībā;

Piezīme Nr.KB.11. Budžeta izpildes rezultāti

15. tabula. Budžeta izpildes rezultāti (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
2. Budžeta izpildes rezultāti		7 375 343 394	5 456 952 913	1 918 390 481	35,15
Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts		5 073 166 231	4 736 715 146	336 451 085	7,10
Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	KB.11.1.	2 302 177 163	720 237 767	1 581 939 396	219,64

Piezīme Nr. KB.11.1. Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

2013. gadā ir būtiskas bilances posteņa „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” izmaiņas, kas saistītas ar MK noteikumu Nr. 1486 200.², 200.² 1. un 200.³ punktos noteikto, ka budžeta iestādes ne vēlāk kā līdz 2013. gada 31. decembrim pārgrāmato :

- saistības par iepriekšējos periodos saņemtajiem līdzekļiem no rezidentiēm ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzfinansēto projektu īstenošanai pamatdarbības ieņēmumos atbilstoši saņemtajam apstiprinājumam par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem;
- bilances posteņa „Ilgtērmiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve” atlikumus pārējos ieņēmumos.

Pārgrāmatošanas rezultāta ietekme uz finanšu pārskatu skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa un to ietekme uz 2013. gada budžeta izpildes rezultātu”.

Visām pašvaldībām, izņemot Rīgas pilsētas pašvaldībai, ir pozitīvs pārskata gada budžeta izpildes rezultāts. Rīgas pilsētas pašvaldības pārskata gada budžeta izpildes rezultāts ir (74 051 444) LVL. Rezultātu ietekmē procentu izdevumu no finanšu darbības pieaugums 78 734 646 LVL vērtībā (salīdzinot ar 2012. gadu), kas galvenokārt saistīts ar Mijmaiņas darījuma līguma ar Deutsche Bank AG patiesās vērtības noteikšanu.

Detalizēti bilances postenis ”Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” skaidrots konsolidētajā finansiālās darbības pārskatā.

Piezīme Nr. KB.12. Uzkrājumi

Uzkrājumus 2013. gadā ir veidojušas deviņas ministrijas, viena centrālā iestāde un septiņas pašvaldības.

Lielākais bilances posteņa „Uzkrājumi” atlikums perioda beigās ir:

- Veselības ministrijai – 3 413 819 LVL vērtībā. Veselības ministrija iespējamās saistības noteica pamatojoties uz Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumiem Nr. 1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība”;
- Jūrmalas pilsētas pašvaldībai – 3 568 973 LVL vērtībā.

Lielākais šī bilances posteņa samazinājums (1 971 716) LVL vērtībā arī ir Jūrmalas pilsētas pašvaldībai, t.sk. būtisks bilances posteņa samazinājums saistīts ar izveidoto uzkrājuma apmēru samazinājumu par kopējo vērtību (2 212 205) LVL un iekļaušanu pārskata perioda pārējos ieņēmumos, pamatojoties uz tiesu spriedumiem par prasību noraidīšanu.

Kreditori

Kreditori konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.13. Ilgtermiņa saistības

16. tabula. Ilgtermiņa saistības (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
5. Ilgtermiņa saistības		6 478 482 294	7 280 383 566	-801 901 272	-11,01
Ilgtermiņa aizņēmumi	KB.13.1.	2 195 438 302	2 871 942 541	-676 504 239	-23,56
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	KB.13.2.	2 188 610 051	2 400 859 574	-212 249 523	-8,84
Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem		x	1 914 072	-1 914 072	x
Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuizpildītājiem	KB.13.3.	259 594 487	285 100 387	-25 505 900	-8,95
Ilgtermiņa uzkrātās saistības	KB.13.4.	155 811 522	79 381 505	76 430 017	96,28
Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.13.5.	7 873 368	109 247 981	-101 374 613	-92,79
Ilgtermiņa saistības par Eiropas Savienības piešķirto Kohēzijas fonda projektu finansējumu		x	39 839	-39 839	x
Ilgtermiņa saistības par pārējiem Eiropas Savienības finansētajiem projektiem un ārvalstu finanšu palīdzību		x	3 101 468	-3 101 468	x
Pārējās ilgtermiņa saistības	KB.13.6.	1 671 154 564	1 528 796 199	142 358 365	9,31

Piezīme Nr. KB.13.1. Ilgtermiņa aizņēmumi

Bilances postenis „Ilgtermiņa aizņēmumi” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Lielākie bilances posteņa atlikumi ir:

- 2 071 262 193 LVL vērtībā ir par valsts budžeta (Valsts kases) aizņēmumiem no ārvalstu finanšu institūcijām:
  - Eiropas Komisijas 1 331 009 024 LVL (1 893 855 220 EUR) vērtībā (ņemot vērā ilgtermiņa aizņēmumu uzkrātās saistības (diskontu) 4 318 576 LVL (6 144 780 EUR) vērtībā);
  - Starptautiskā Valūtas fonda 95 691 048 LVL (120 822 030 XDR) vērtībā. Šo summu veido Starptautiskā Valūtas fonda piešķirtā kredītlīnija 96 691 048 LVL (120 822 030 XDR) vērtībā;
  - Pasaules Bankas 281 453 313 LVL (472 245 USD un 400 125 934 EUR) vērtībā;
  - Ziemeļu Investīciju bankas 76 328 688 LVL (8 820 831 USD un 102 142 218 EUR) vērtībā;
  - Eiropas Investīciju bankas 262 993 146 LVL (373 694 557 EUR un 626 730 CHF) vērtībā;
  - Eiropas Padomes attīstības bankas 21 437 906 LVL (3 336 644 USD un 28 058 370 EUR) vērtībā;
  - Belfius (Dexia) bankas 749 328 LVL (1 066 198 EUR) vērtībā;
  - Commodity Credit Corporation 1 599 740 LVL (3 106 292 USD) vērtībā;
- 57 106 483 LVL vērtībā par Rīgas pilsētas pašvaldības aizņēmumu no FMS Wertmanagement ilgtermiņa aizņēmumu pārfinansēšana;
- 25 168 123 LVL vērtībā par Rīgas pilsētas pašvaldības aizņēmumu (ilgtermiņa daļa) no SIA „Rīgas Pilsētbūvnieks” dzīvojamo māju un bērnu dārza pirksanai;

un šajā bilances postenī uzrādīto valsts budžeta (Valsts kases) parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanu 36 634 829 LVL vērtībā.

Lielākais šī bilances posteņa palielinājums ir:

- par valsts budžeta (Valsts kases) parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumu vērtība samazinājumu (56 070 536) LVL vērtībā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai 5 188 527 LVL vērtībā par Rīgas Tehniskās universitātes ilgtermiņa aizņēmumiem no AS „SEB banka” par 3 530 000 LVL un Pohjola Bank plc filiāles Latvijā par 1 054 206 LVL;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 17 132 829 LVL vērtībā un Rēzeknes pilsētai 10 201 902 LVL vērtībā galvenokārt par saņemtajiem aizņēmumiem investīciju projektu finansēšanai.

Lielākais šī bilances posteņa samazinājums ir par valsts budžeta (Valsts kases) ilgtermiņa aizņēmumu no ārvalstu finanšu institūcijām īstermiņa daļas pārgrāmatošanu (714 314 707) LVL vērtībā.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī sniegti sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”, pārskatā par valsts konsolidēto pārādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.2. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa

17. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa (latos)

Rādītāji	Pielikuma Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	4.	2 188 610 051	2 400 859 574	-212 249 523	-8,84
Emitētie ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīri		501 643 209	391 148 467	110 494 742	28,25
t.sk. krājobligācijas	4. IP.1.	1 220 171	0	1 220 171	100,00
Emitētie ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīri		1 686 966 842	2 009 711 107	-322 744 265	-16,06

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī sniegti Pārskatā par valsts konsolidēto pārādu, tā skaidrojumā un 4. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.3. Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem

Saimnieciskā gada laikā ministrijām būtiski samazinājies bilances postenis „Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem”, lielākās izmaiņas Kultūras ministrijai (6 265 270) LVL vērtībā un Aizsardzības ministrijai (5 557 163) LVL vērtībā. Pašvaldībām būtiskākais šī bilances posteņa atlikums ir Rīgas pilsētas pašvaldībai 258 372 552 LVL vērtībā kā saistības pret AS „Transport Systems” par Dienvidu tilta būvniecību. Arī būtiskākais šī bilances posteņa samazinājums ir Rīgas pilsētas pašvaldībai (14 385 905) LVL vērtībā, t.sk. 2013. gadā veikta ilgtermiņa saistību daļas pret AS „Transport Systems” par Dienvidu tilta būvniecību (14 597 616) LVL vērtībā pārgrāmatošana uz īstermiņa saistībām.

Piezīme Nr. KB.13.4. Ilgtermiņa uzkrātās saistības

Lielākais bilances posteņa „Ilgtermiņa uzkrātās saistības” atlikums ir Rīgas pilsētas pašvaldībai 155 763 139 LVL vērtībā, t.sk.:

- 48 745 172 LVL – aprēķinātie uzkrātie procenti par darījumu kontā Deutsche Bank AG ieskaitīto finansējumu Dienvidu tilta būvniecībai;
- 107 017 967 LVL – atvasinātā finanšu instrumenta, kas noslēgts ar Deutsche Bank AG patiesā vērtība.

Būtiskākais šī bilances posteņa pieaugums ir Rīgas pilsētas pašvaldībai 76 381 634 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.13.5. Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Lielāko bilances posteņa „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” samazinājumu veido:

- nākamo periodu ieņēmumu atzīšana ieņēmumos, t.sk.:
  - Iekšlietu ministrijai (19 805 955) LVL vērtībā;
  - Rēzeknes pilsētai (15 415 002) LVL vērtībā;
  - Kuldīgas novadam (14 950 971) LVL vērtībā;

- Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu projektu ietvaros atzīto ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumu īstermiņa daļas pārgrāmatošana īstermiņa nākamo periodu ieņēmumos (31 241 137) LVL vērtībā.

Lielāko šī bilances posteņa palielinājumu veido Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu projektu ietvaros saņemtie līdzekļi 9 663 555 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.13.6. Pārējās ilgtermiņa saistības

Lielākais bilances posteņa „Ilgtermiņa saistības” atlikums ir Labklājības ministrijai 1 181 532 946 LVL vērtībā, t.sk. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai 1 181 514 846 LVL par pārskata periodā fondēto pensiju shēmas dalībnieku ieguldījuma plāniem, kas nodoti līdzekļu pārvaldītāju rīcībā.

Lielākais šī bilances posteņa samazinājums (6 957 890) LVL vērtībā ir Finanšu ministrijai, ko veido saistību pret starptautiskajām finanšu institūcijām pārvērtēšana pēc Latvijas bankas noteiktā 31.12.2013. valūtas kursa.

Piezīme Nr. KB.14. Īstermiņa saistības

18. tabula. Īstermiņa saistības (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
6. Īstermiņa saistības		2 132 760 434	1 586 041 641	546 718 793	34,47
Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa	KB.14.1.	732 680 933	21 235 246	711 445 687	3 350,31
Saņemtie īstermiņa noguldījumi	KB.14.2.	0	2 906 200	-2 906 200	-100,00
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	KB.14.3.	465 746 911	289 935 421	175 811 490	61,00
Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	KB.14.4.	83 679 775	77 011 416	6 668 359	8,66
Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem		x	6 821 462	-6 821 462	x
Īstermiņa uzkrātās saistības	KB.14.5.	271 787 180	254 577 428	17 209 752	6,76
Īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzību un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem pasākumiem		x	266 554 022	-266 554 022	x
Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)	KB.14.6.	13 650 309	14 387 788	-737 479	-5,13
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	KB.14.7.	10 707 526	19 011 436	-8 303 910	-43,68
Pārējās īstermiņa saistības	KB.14.8.	437 367 538	269 614 282	167 753 256	62,22
Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.14.9.	117 140 262	363 986 940	-246 846 678	-67,82

Piezīme Nr. KB.14.1. Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa.

Bilances postenis „Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

2013. gadā būtiski pieaudzis šis bilances postenis. Lielākais šī bilances posteņa palielinājums ir par valsts budžeta (Valsts kases) ilgtermiņa aizņēmumu no ārvalstu finanšu institūcijām pārgrāmatošanu uz īstermiņa daļu 714 314 707 LVL vērtībā.

2013. gada 31. decembrī īstermiņa aizņēmumi uzrādīti 732 680 933 LVL vērtībā, kur būtiskāko atlikumu daļu veido valsts budžeta (Valsts kases) ilgtermiņa aizņēmumu no ārvalstu finanšu institūcijām īstermiņa daļa 729 038 287 LVL vērtībā:

- Eiropas Komisijas aizdevumam 702 804 000 LVL (1 000 000 000 EUR) vērtībā;
- Pasaules Bankas aizdevumiem 684 162 LVL (984 752 USD un 251 870 EUR) vērtībā;
- Ziemeļu Investīciju bankas aizdevumiem 19 796 307 LVL (1 914 641 USD un 26 764 598 EUR) vērtībā;
- Eiropas Investīciju bankas aizdevumiem 3 846 764 LVL (5 394 841 EUR un 96 420 CHF) vērtībā;
- Eiropas Padomes attīstības bankas aizdevumiem 987 283 LVL (959 161 USD un 701 924 EUR) vērtībā;
- Belfius (Dexia) bankas aizdevumam 719 803 LVL (1 024 187 EUR) vērtībā;
- Commodity Credit Corporation aizdevumam 199 968 LVL (388 287 USD) vērtībā.

Lielākais šī bilances posteņa samazinājums ir par valsts budžeta (Valsts kases) aizņēmumu atmaksām ārvalstu finanšu institūcijām.

Valsts kase valsts budžeta aizņēmumos 2013. gadā ir uzņēmusi saistības pret *UniCredit S.p.A.* 51 721 815 LVL (73,6 miljonu *euro*) apmērā par Latvijas Republiku kā galvnieku AS „Liepājas Metalurģis” aizņēmumam no iepriekšminētās finanšu institūcijas, kā arī izpildījusi šīs saistības, saskaņā ar līguma nosacījumiem.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī sniegti sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”, „Pārskatā par valsts konsolidēto parādu”, tā skaidrojumā, 4. un 5. Pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.2. Saņemtie īstermiņa noguldījumi

Bilances postenis „Saņemtie īstermiņa noguldījumi” konsolidēts par ministriju un pašvaldību noguldījumiem Valsts kasē.

Piezīme Nr. KB.14.3. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa

19. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa (latos)

Rādītāji	Pielikuma Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	4.	465 746 911	289 935 421	175 811 490	60,64
Emitētie iekšējā parāda valsts vērtspapīri		184 646 834	289 935 421	-105 288 587	-36,31
t.sk. emitētie īstermiņa valsts vērtspapīri		155 718 675	150 931 620	4 787 055	3,17
t.sk. īstermiņa krājobligācijas	4. IP.1.	63 173	0	63 173	100,00
t.sk. emitēto ilgtermiņa valsts vērtspapīru īstermiņa daļa		28 928 159	139 003 801	-110 075 642	-79,19
Emitētie ārējā parāda valsts vērtspapīri		281 100 077	0	281 100 077	100,00
t.sk. emitēto ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa		281 100 077	0	281 100 077	100,00

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī sniegti pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4.pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.4. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Bilances posteņa „Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem” lielākais palielinājums 2013. gadā ir:

- Ekonomikas ministrijai – 1 178 256 LVL vērtībā par valsts naftas rezervju nodrošināšanu;
- Kultūras ministrijai – 1 124 286 LVL vērtībā, par 2013. gada decembra mēneša saņemtajiem pakalpojumiem;
- Veselības ministrijai – 1 315 338 LVL vērtībā par veselības aprūpes pakalpojumiem, kas sniegti Latvijas Republikas iedzīvotājiem uzturoties Eiropas Savienībā, Eiropas Ekonomiskās Zonas dalībvalstīs.

Piezīme Nr. KB.14.5.Īstermiņa uzkrātās saistības

Šī bilances posteņa lielākie atlikumi ir par valsts budžeta (Valsts kases) aprēķinātām uzkrātām saistībām procentu maksājumiem par:

- atvasinātajiem finanšu instrumentiem 65 380 578 LVL vērtībā, t.sk. parējās CCIRS darījumu vērtības izmaiņas uz 2013. gada 31. decembri veidoja uzkrātos izdevumus 63 397 649 LVL vērtībā, savukārt parējās FORWARD darījumu vērtības izmaiņas veidoja uzkrātos izdevumus 3 077 LVL vērtībā;
- aizņēmumiem no ārvalstu finanšu institūcijām 56 023 690 LVL vērtībā;
- vērtspapīriem 51 279 879 LVL vērtībā.

Bilances postenis „Īstermiņa uzkrātās saistības” ir palielinājies:

- būtisku aplēšu izmaiņu rezultātā Labklājības ministrijai – 16 892 137 LVL vērtībā. Par faktisko izdevumu apjomu veiktas aplēses pamatojoties uz plānoto apmācību darba dienu skaitu, proporcionāli aprēķinot 2013. gada izdevumus. Iepriekšējos pārskata periodos šādas aplēses neveica, tādēļ 2013. gadā par šo summu ir būtiski palielinājies bilances postenis par uzkrātajām saistībām ar piegādātājiem un darbuņēmējiem, kā arī par šo summu ir būtisks izdevumu pēc uzkrāšanas principa palielinājums;
- valsts budžeta (Valsts kases) uzkrāto procentu izdevumu par atvasinātajiem finanšu instrumentiem aprēķina rezultātā 12 082 778 LVL vērtībā. Par iemeslu noslēgto darījumu vērtības daļas, kas ir atkarīga no procentu likmju svārstībām, samazinājumam salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija USD un EUR procentu likmju nevienlīdzīgās izmaiņas 2013. gada otrajā pusē.

Piezīme Nr. KB.14.6. Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)

Bilances postenī „Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)” atlikumā uzrādīta neizmaksātā darba alga par 2012. gada decembri.

Piezīme Nr. KB.14.7. Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

Bilances postenī „Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi” uzrādīts:

- palielinājums Iekšlietu ministrijai – 1 704 961 LVL vērtībā;
- samazinājums Labklājības ministrijai – (2 978 328) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.14.8. Pārējās īstermiņa saistības

Bilances postenis „Pārējās īstermiņa saistības” konsolidēts par valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību savstarpējām prasībām/saistībām.

Lielākie bilances posteņa „Pārējās īstermiņa saistības” atlikumi ir:

- finanšu bilancē uzrādītās:
  - saistības par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzekļiem (konsolidētas) 193 394 052 LVL vērtībā;
  - saistības par Valsts kases klientu, izņemot ministriju un pašvaldību, kontu atlikumiem Valsts kases kontos 151 757 888 LVL vērtībā;
  - saistības pret Valsts kases klientiem par 2013. gada beigās iesniegtiem klientu maksājumiem, par kuriem norēķini ar saņēmējiem veikti 2014. gada sākumā 23 029 821 LVL vērtībā;
- Iekšlietu ministrijai 1 250 963 LVL vērtībā – finanšu līzings īstermiņa saistības par piegādātajām ugunsdzēsēju mašīnām, kas neatbilst piegādes līgumā izvirzītajām kvalitātes prasībām.

Lielākais palielinājums šajā bilances postenī ir:

- Satiksmes ministrijai 14 599 001 LVL vērtībā par pārskata gada beigās saņemtiem rēķiniem par autoceļu uzturēšanas un rekonstrukcijas darbiem;
- Kultūras ministrijai saistību palielinājums 6 270 542 LVL vērtībā par Latvijas Nacionālās bibliotēkas būvniecības projekta īstenošanu;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 5 279 051 LVL vērtībā, t.sk. īstermiņa finanšu nomas (līzings) saistības pret SIA „Rīgas pilsēt būvnieks” 3 047 019 LVL vērtībā. Rīgas pilsētas pašvaldība uz 2013. gada beigām šajā postenī uzrāda arī atvasinātos finanšu instrumentus 456 185 LVL vērtībā;

Lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir par finanšu bilancē uzrādītām:

- saistībām par Valsts kases klientu, izņemot ministriju un pašvaldību, kontu atlikumiem Valsts kases kontos (70 284 791) LVL vērtībā;
- saistībām par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzekļiem (30 107 226) LVL vērtībā līdzekļu apguves rezultātā.

Piezīme Nr. KB.14.9. Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Izmaiņas bilances postenī „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” veidojas pamatojoties uz MK noteikumu Nr. 1486 200.¹ punkta prasībām.

Lielākās izmaiņas kopumā šajā bilances postenī ir:

- par finanšu bilancē uzrādītiem nākamo periodu ieņēmumiem par Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu projektu ietvaros un par emisijas kvotu pārdošanas izsolēs saņemtiem, bet projektos neizmantotiem līdzekļiem 18 641 493 LVL vērtībā. Izmaiņas veido projektu finansēšanai izmantotie nākamo periodu ieņēmumi (20 184 288) LVL vērtībā, ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumu īstermiņa daļas palielinājums 31 241 137 LVL vērtībā un saņemtie līdzekļi no emisijas kvotu pārdošanas izsolēm 7 584 644 LVL vērtībā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai – 11 595 238 LVL vērtībā;
- Satiksmes ministrijai (68 726 483) LVL vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (5 162 604) LVL vērtībā.

Nākamo periodu ieņēmumu sastāvā uzrādīta nekustamā īpašuma nodokļa pārmaxsa 1 296 639 LVL vērtībā.

Politikas maiņas dēļ šī bilances posteņa lielākās izmaiņas – pieaugums ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai 23 657 486 LVL vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 12 854 337 LVL vērtībā;
- Veselības ministrijai 4 419 169 LVL vērtībā.

2013. gadā izveidots jauns bilances kots „Avansā saņemtie transferti” bilances posteņa „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” sastāvā. Politikas maiņas dēļ šī bilances kots lielākās izmaiņas – pieaugums ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai 3 327 964 LVL vērtībā;
- Zemkopības ministrijai 8 452 830 LVL vērtībā;
- Veselības ministrijai 2 722 300 LVL vērtībā.

Zebilance

Zebilances aktīvi

Piezīme Nr. KB.15. Nomātie aktīvi

20. tabula. Nomātie aktīvi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
Nomātie aktīvi	KB.15.	70 694 802	61 079 701	9 615 101	15,74

Būtiskas izmaiņas zebilances postenī „Nomātie aktīvi” izveidojušās nomāto aktīvu vērtības noteikšanas rezultātā.

Lielākās šī bilances posteņa izmaiņas ir:

- Iekšlietu ministrijai 9 113 792 LVL vērtībā;
- Daugavpils novadam 3 216 876 LVL vērtībā;
- Kultūras ministrijai (3 288 757) LVL vērtībā;
- Veselības ministrijai (2 194 413) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16. Zebilances aktīvi

21. tabula. Zebilances aktīvi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
Zebilances aktīvi	KB.16.	382 643 907	197 341 140	185 302 767	93,90
Iespējamie aktīvi	KB.16.1.	239 519 564	28 659 189	210 860 375	735,75
Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu	KB.16.2.	28 774 672	40 075 360	-11 300 688	-28,20

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
Saņemamie līgumsodi un naudas sodi/ Saņemamās soda un kavējuma naudas	KB.16.3.	21 134 551	16 279 215	4 855 336	29,83
Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem		1 821 186	1 877 608	-56 422	-3,00
Citi zembilances aktīvi	KB.16.4.	91 393 934	109 931 217	-18 537 283	-16,86
Atvasinātie finanšu instrumenti		0	518 551	-518 551	-100,00

Piezīme Nr. KB.16.1. Iespējamie aktīvi

Būtisku zembilances posteņa „Iespējamie aktīvi” daļu veido Ekonomikas ministrijas zembilancē atzītie iespējamie aktīvi 208 528 110 LVL vērtībā, t.sk. VAS „Privatizācijas aģentūra” valdījumā vai turējumā esošie nekustamie īpašumi 127 467 314 LVL un turējumā esošās kapitāla daļas 81 059 565 LVL nominālvērtībā:

22. tabula. Ekonomikas ministrijas zembilances iespējamie aktīvi (latos)

Darījuma apraksts	Summa
VAS „Privatizācijas aģentūra” īpašumā:	
Zemes un būvju īpašumi	29 949 161
Būvju īpašumi, kuru sastāvā ir dzīvojamās mājas	84 581 688
Dzīvokļu īpašumi	262 888
VAS „Privatizācijas aģentūra” valdījumā:	
Zemes gabali	9 031 786
Nekustamā īpašuma objekti (zeme, būves, dzīvokļi)	3 641 791
Kopā:	127 467 314
VAS „Privatizācijas aģentūra” turējumā esošās valsts kapitāla daļas t.sk.:	
SIA "Lattelekom"	74 498 000
SIA "Latvijas Mobilais Telefons"	28 710
VSIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs"	236 000
MSIA "Agroleasing"	7 650
MAS "RAF"	5 801 208
SIA "Gulbene Timbers"	209 700
SIA "Liepājas sērskociņi"	49 453
MAS "RAF-Inženieru tehniskais centrs"	228 484
SIA "Piensaimnieku laboratorija"	360
Kopā:	81 059 565

Pašvaldībām lielākais pieaugums 1 148 710 LVL vērtībā un lielākais šī posteņa atlikums 1 177 619 LVL ir Daugavpils pilsētas pašvaldībai. Daugavpils pilsētas pašvaldība šajā postenī uzskaita saņemamās nomas maksas par pašvaldības iznomātajiem (izīrētajiem) aktīviem saskaņā ar noslēgtiem nomas līgumiem 964 811 LVL apmērā, Daugavpils pašvaldības budžeta iestādes “Latgales zoodārzs” nomāto zemes gabalu 12 042 LVL vērtībā un Daugavpils pilsētas pašvaldības krājumus un ilgtermiņa ieguldījumus atsavināšanai kopējā vērtībā 200 766 LVL, par kuriem noslēgti ilgtermiņa pirkuma līgumi uz nomaksu ar fiziskām vai juridiskām personām par pašvaldības objektu atsavināšanu.

Piezīme Nr. KB.16.2. Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu

Būtisku zembilances posteņa „Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu” daļu veido Ekonomikas ministrijas zembilancē uzrādītās valsts budžetā iemaksai plānotās dividendes no kapitālsabiedrību 2013. gada peļņas: AS

„Latvenergo” 28 547 000 LVL vērtībā un SIA „Latvijas nacionālais metroloģijas centrs” 10 010 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16.3. Saņemamās soda un kavējuma naudas.

Pieaugumu zebilances postenī „Saņemamās soda un kavējuma naudas” galvenokārt veido:

- Rīgas pilsētas pašvaldība 2 249 630 LVL vērtībā, t.sk. nekustamā īpašuma nodokļa nokavējuma naudas 2 454 287 LVL vērtībā;
- Valsts kases prasību par aprēķinātajām soda naudām pret SIA „Latagra” un Rojas ostas pārvaldi izmaiņas, kopā 1 294 425 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16.4. Citi zebilances aktīvi

Būtiskāko samazinājumu zebilances postenī „Citi zebilances aktīvi” veido Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (16 212 397) LVL vērtībā par valstij piederošo pārdošanai paredzēto emisijas kvotu pārgrāmatošanu uz nemateriāliem ieguldījumiem

Zebilances pasīvi

Piezīme Nr. KB.17. Zebilances pasīvi

23. tabula. Zebilances pasīvi (latos)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
Zebilances pasīvi	KB.17.	2 088 148 104	2 890 254 903	-802 106 799	-27,75
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.1., KB.17.9.	1 090 502 835	1 498 740 880	-408 238 045	-27,24
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.2., KB.17.9.	192 536 481	210 542 044	-18 005 563	-8,55
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	KB.17.3., KB.17.9.	15 020 855	32 736 120	-17 715 265	-54,12
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa rēķini	KB.17.4., KB.17.9.	16 835 473	22 992 235	-6 156 762	-26,78
Nākotnes nomas maksājumi	KB.17.5.	8 810 706	5 642 724	3 167 982	56,14
Izsniegtie galvojumi	KB.17.6.	199 763 921	249 680 157	-49 916 236	-19,99
Citas zebilances saistības	KB.17.7., KB.17.9.	562 460 101	868 152 901	-305 692 800	-35,21
Atvasinātie finanšu instrumenti	KB.17.8.	2 217 732	1 767 842	449 890	25,45

Piezīme Nr. KB.17.1. Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Izglītības un zinātnes ministrijai palielinājums 25 766 985 LVL vērtībā par noslēgtiem līgumiem par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansēto projektu realizāciju;
- Labklājības ministrijai samazinājums (31 184 462) LVL vērtībā, sakarā ar Eiropas sociālā fonda 2007. – 2013. gada plānošanas periodā finansēto projektu noslēgumu;
- Ekonomikas ministrija samazinājums (43 074 948) LVL vērtībā par Eiropas Savienības struktūrfondu 2007. – 2013. gada plānošanas periodā finansēto projektu pabeigšanu 2013. gadā;
- Zemkopības ministrijai samazinājums (55 680 030) LVL vērtībā 2007. – 2013. gada programmēšanas periods Lauku attīstības programmas pasākumiem (ELFLA) un Eiropas Zivsaimniecības fondam (EZF) noslēdzas;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai samazinājums (59 106 428) LVL vērtībā – 2013. gadā pabeigta projektu izslēgšana no uzskaites zembilancē;
- Satiksmes ministrijai samazinājums (275 396 847) LVL vērtībā, jo samazinājies noslēgto līgumu par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem, skaits – salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata gadu – par 15 līgumiem.

Piezīme Nr. KB.17.2. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem

Zembilances posteņa „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem” lielākās izmaiņas veido:

- Finanšu ministrijas palielinājums 25 845 500 LVL vērtībā par uzskaitītiem nākotnes maksājumiem VAS „Valsts nekustamie īpašumi” saskaņā ar noslēgtiem līgumiem par kapitāliem remontiem, renovācijām un celtniecību;
- Rīgas pilsētas pašvaldības samazinājums (39 393 011) LVL vērtībā par līgumu saistību izpildi.

Piezīme Nr. KB.17.3. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti

par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu” ir samazinājums:

- Veselības ministrijai (6 544 640) LVL vērtībā;
- Salaspils novada pašvaldībai (4 786 073) LVL vērtībā;
- Liepājas pilsētas pašvaldībai (4 635 342) LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.4. Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” ir Finanšu ministrijai samazinājums (3 565 642) LVL un Ārlietu ministrijai samazinājums (1 266 142) LVL vērtībā. Pašvaldību sektoram šajā zembilances pozīcijā būtisku izmaiņu nav.

Piezīme Nr. KB.17.5. Nākotnes nomas maksājumi

Lielākās izmaiņas zembilances postenī “Nākotnes nomas maksājumi” ir Prokuratūrai, par atlikuma uz gada sākumu saskaņošanu ar atlikumu iepriekšējā perioda beigās 2 162 387 LVL vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.6. Izsniegtie galvojumi

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Izsniegtie galvojumi” saistītas ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē zembilancē atzīto saistību samazinājumu par valsts vārdā sniegtiem galvojumiem (49 339 183) LVL vērtībā, t.i. saimnieciskā gadā ir samazinājies galvojumu summas apmērs, kas var rasties sakarā ar šo galvojumu saistību izpildi.

Atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2013. gadam”, kas noteica, ka finanšu ministrs 2013. gadā var valsts vārdā sniegt galvojumus 28,7 milj. latu apmērā studiju un studējošo kreditēšanai, 2013. gadā izsniegti paredzētie valsts galvojumi par studiju un studējošo saistībām par kopējo summu 8,8 milj. latu apmērā.

2013. gadā atbilstoši noslēgtiem valsts galvojuma līgumiem Latvijas Republika kā galvnieks AS „Liepājas Metalurģs” vietā izpildīja saistības pret *UniCredit S.p.A.* 73,6 milj. euro apmērā par AS „Liepājas Metalurģs” uzņemto saistību neizpildi.

Piezīme Nr. KB.17.7. Citas zembilances saistības

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Citas zembilances saistības” ir:

- Finanšu ministrijai (238 582 067) LVL vērtībā, jo samazinājušās pret Finanšu ministriju celtās prasības par morālu vai materiālu zaudējumu atlīdzināšanu dažādās tiesu instancēs, tādējādi Finanšu ministrijai pārskata perioda beigās šajā zembilances postenī atlikums ir 2 478 646 LVL vērtībā, tai skaitā:
  - pret Finanšu ministriju celtās prasības 38 dažādās tiesvedības stadijās par morālo kaitējumu un zaudējumu piedziņu (uzskaitītajās lietās tiesas spriedums nav stājies likumīgā spēkā vai tiesu lietas rezultātu nav iespējams prognozēt) 2 477 543 LVL vērtībā;
  - pret Valsts ieņēmumu dienestu celtās prasības par zaudējumu piedziņu 20 tiesvedībās 1 103 LVL vērtībā.
- Valsts kases valsts budžeta finanšu bilancē atzītais samazinājums (52 802 880) LVL vērtībā par valsts budžeta piešķirtiem, bet vēl neizmaksātiem aizdevumiem, kurā ietverti pašvaldībām un kapitālsabiedrībām piešķirtie aizdevumi

no līguma noslēgšanas brīža līdz brīdim, kad naudu pārskaita no Valsts kases konta uz saņēmēja kontu.

Piezīme Nr. KB.17.8. Atvasinātie finanšu instrumenti

Atvasināto finanšu instrumentu izmantošanas rezultāts skaidrots sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”.

Piezīme Nr. KB.17.9. Citas zembilances saistības

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju 24. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

24. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (latos)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+5.+6.)	Līguma summa, kas maksājama				
		2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	987 780 347	690 903 407	267 073 267	29 525 365	173 556	104 752
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	44 728 739	14 892 750	7 666 492	8 297 795	7 482 972	6 388 730
Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana	34 964 914	10 004 688	4 620 745	7 553 119	6 769 968	6 016 394
Speciālā militārā inventāra iegāde un izveidošana	5 809 386	3 013 575	2 466 967	174 344	154 500	0
Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana	3 954 439	1 874 487	578 780	570 332	558 504	372 336
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	164 200 343	76 033 935	30 678 893	21 740 223	18 047 843	17 699 449
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	16 758 807	16 758 807	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	200 709 840	52 273 141	17 310 829	13 854 435	11 074 496	106 196 939

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 25. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

25. tabula. Pašvaldību informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (latos)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+5.+6.)	Līguma summa, kas maksājama				
		2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	102 722 488	91 490 847	11 205 497	22 279	3 865	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	147 807 742	26 810 042	12 003 680	12 010 824	8 673 965	88 309 231
Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana	145 961 173	24 963 473	12 003 680	12 010 824	8 673 965	88 309 231
Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana	1 846 569	1 846 569	0	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	91 397 235	46 044 464	10 771 877	10 332 129	9 932 386	14 316 379
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	76 666	76 049	617	0	0	0
Citas zembilances saistības	211 670 411	57 021 577	21 875 011	19 979 069	18 528 255	94 266 499

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto papildu informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2013. gada 31. decembrī ir 233 060 293 LVL vērtībā un to termiņstruktūra uzrādīta 26. tabulā. Lielākie nomas maksājumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti par nedzīvojamām ēkām 197 864 606 LVL vērtībā un pārējo nekustamo īpašumu 15 058 055 LVL vērtībā.

26. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (latos)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	2 191 185	1 742 917	448 268	0	0	0

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	230 821 994	30 495 171	24 489 708	21 139 943	18 053 632	136 643 540
Krājumi	47 113	14 211	10 381	8 060	7 251	7 210
Kopā:	233 060 292	32 252 299	24 948 357	21 148 003	18 060 883	136 650 750

Saskaņā ar pašvaldību sniegto papildu informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2013. gada 31. decembrī ir 62 156 222 LVL un to termiņstruktūra uzrādīta 27. tabulā.

27. tabula. Pašvaldību informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (latos)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2014. gadā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	695 638	695 033	605	0	0	0
Pamatlīdzekļi	61 106 249	5 056 225	2 287 697	1 983 703	1 340 449	50 438 175
Krājumi	354 335	177 426	63 162	46 897	31 574	35 276
Kopā:	62 156 222	5 928 684	2 351 464	2 030 600	1 372 023	50 473 451

Lielākie nomas maksājumi pašvaldībām plānoti par zemes zem ēkām un būvēm nomu 44 011 190 LVL vērtībā un transportlīdzekļu nomas 7 772 159 LVL vērtībā.

Valsts aizdevumi un to struktūra

Kopējās valsts prasības par izsniegtajiem aizdevumiem uz 2013. gada 31. decembri ir 835 212 926 LVL vērtībā. Visus izsniegtos aizdevumus valsts aizdevumu portfeļa ietvaros var strukturēt grupās pēc to saņēmējiem:

- **valsts struktūras 117 659 878 LVL, t.sk.:**
  - VAS „Privatizācijas aģentūra” 45 213 406 LVL;
  - SIA ”Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra” 66 050 000 LVL;
  - Augstskolas 4 525 040 LVL;
  - Pārējās valsts struktūras 1 871 432 LVL.
- **pašvaldību struktūras 532 341 180 LVL, t.sk.:**
  - pašvaldības 531 314 220 LVL;
  - pašvaldību slimnīcas 1 026 960 LVL.
- **nefinanšu komersantiem 161 785 094 LVL, t.sk.:**
  - A/S „Air Baltic Corporation” 19 000 000 LVL;
  - VAS ”Latvijas Pasts” 10 500 000 LVL;
  - A/S „Liepājas Metalurģis” 51 721 815 LVL.

- **finanšu institūcijām 23 426 774 LVL, t.sk.:**
  - *Finanšu un kapitāla tirgus komisijai 10 530 000 LVL;*
  - *VAS „Hipotēku un zemes banka” (šobrīd VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”) 6 384 754 LVL;*
  - *VAS „Lauku attīstības fonds” 6 512 020 LVL.*

Izsniegtie valsts aizdevumi 2013. gadā

Likumā „Par valsts budžetu 2013. gadam” valsts aizdevumu kopējais palielinājums 2013. gadā ir noteikts 208 milj. latu apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums 76 milj. latu apmērā. Savukārt kopējais 2013. gadā pieļaujama izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs ir 358,6 milj. latu apmērā, kas ietver gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu 208 milj. latu apmērā un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu atmaksas 2013. gadā 150,6 milj. latu apmērā.

2013. gadā no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsumma ir 269,8 milj. latu. Vislielākais izsniegto valsts aizdevumu apjoms 150,1 milj. latu apmērā ir izsniegts pašvaldību struktūrām, kas sastāda 55,6 % no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas t.sk., pašvaldībām izsniegti aizdevumi 149,5 milj. latu apmērā, pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem 0,6 milj. latu apmērā.

Pašvaldībām izsniegto valsts aizdevumu 149,5 milj. latu apmērā struktūra:

- budžetam un finanšu vadībai 0,2 milj. latu;
- pašvaldību investīcijām 46,8 milj. latu;
- Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu īstenošanai 102,5 milj. latu.

Valsts aizdevumi 73,8 milj. latu apmērā jeb 27,4% no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti valsts struktūrām, t.sk.

- 69,7 milj. latu apmērā valsts aizdevums SIA „Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra”, lai dzēstu SIA „Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra” saistības pret VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” un iegādātos kredītus no AS „Swedbank”, atbilstoši likuma „Par valsts budžetu 2013. gada.” 47.panta nosacījumiem;
- 3,8 milj. latu apmērā valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, t.i., zinātniskiem institūtiem un augstskolām, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu īstenošanai.

Valsts aizdevumi 34,5 milj. latu apmērā jeb 12,8 % no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti nefinanšu komersantiem, t.sk.

- 7,9 milj. latu apmērā Eiropas Savienību līdzfinansēto projektu īstenošanai ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijai;
- 10,5 milj. latu apmērā VAS „Latvijas Pasts”, lai nodrošinātu skaidras naudas - *euro* - saņemšanu un latu skaidras naudas nomaiņu pret *euro*;
- 10,0 milj. latu apmērā izsniegts A/S „Air Baltic Corporation”.

Savukārt valsts aizdevumi 11,4 milj. latu apmērā jeb 4,2% no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti finanšu iestādēm, t.sk.

- 5,0 milj. latu apmērā VAS „Lauku attīstības fonds” ar mērķi sniegt valsts atbalstu aizdevuma veidā saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai;
- 6,4 milj. latu apmērā VAS „Hipotēku un zemes banka” (šobrīd VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”) valsts atbalsta piešķiršanai zemniekiem aizdevuma veidā apgrozāmo līdzekļu iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

2013. gada laikā valsts izsniegtie aizdevumi atmaksāti 153,8 milj. latu apmērā, t.sk.:

- Finanšu un kapitāla tirgus komisijas aizdevuma pirmstermiņa atmaksa 59,2 milj. latu apmērā;
- Pašvaldībām izsniegto aizdevumu atmaksas 71,5 milj. latu apmērā, no tām 48,2 milj. latu ir aizdevuma pirmstermiņa atmaksas par to finansējuma daļu, ko pašvaldības saņem kā Eiropas Savienības līdzfinansējumu;
- VAS „Hipotēku un zemes banka” (šobrīd VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”) – 9 milj. latu.

Pašvaldību aizdevumi un to struktūra

Kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem uz 2013. gada 31. decembri ir 2 497 669 LVL vērtībā. Izsniegtie aizdevumi ir strukturēti grupās pēc to saņēmējiem:

- nefinanšu sabiedrības 2 118 595 LVL, t.sk.: Rīgas pilsētas pašvaldības radniecīgās kapitālsabiedrības SIA „Rīgas ūdens” parāds par starptautisko finanšu institūciju izsniegtiem aizdevumiem 1 852 264 LVL vērtībā;
- mājsaimniecību parādi 146 800 LVL vērtībā;
- mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas organizāciju parādi 232 274 LVL vērtībā.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Rīgas pilsētas pašvaldības atvasinātā finanšu instrumenta izmantošana aprakstīta šī skaidrojuma KB.13.4. piezīmē un sadaļas „Uzskaitē un novērtēšana” apakšsadaļā „Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi”.

Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti

2013. gadā Valsts kase nav veikusi jaunus aizņēmumus ārvalstu valūtās un nav slēgusi jaunus darījumus valsts parāda valūtu riska izslēgšanai. Tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas saglabāšanu Latvijas valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja iepriekšējos gados noslēgtie FORWARD un CCIRS darījumi.

Valsts parāda portfeli iekļauto atvasināto finanšu instrumentu valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli un uzrādīts kā konsolidētās bilances konta ilgtermiņa aizdevumi ietekmējošs rādītājs, bet procentu maksājumiem paredzētie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem un uzrādīts konsolidētā bilancē kā uzkrātie ieņēmumi vai uzkrātie izdevumi.

Parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšana uzrādīta 36 634 829 LVL vērtībā. Salīdzinājumā ar 2012. gada 31. decembri parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumu vērtība samazinājusies par 56 070 536 LVL.

2013. gada 31. decembrī saistības par atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanu veidoja visu noslēgto CCIRS darījumu tirgus vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām 36 168 334 LVL vērtībā un FORWARD darījumu vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām 466 495 LVL vērtībā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu šo darījumu vērtības daļa, kuru ietekmē valūtu kursu svārstības, samazinājās, jo Amerikas Savienoto Valstu parlaments un valdība nespēja vienoties par ilgtspējīgu risinājumu Amerikas Savienoto Valstu valsts budžeta deficīta samazināšanai un valsts parāda apmēra pieauguma apturēšanai, kas 2013. gada oktobrī noveda pie īslaicīgas valsts publiskā sektora darbības apturēšanas un vēlāk radīja bažas, ka minētie notikumi varētu atstāt ietekmi uz valsts ekonomikas izaugsmi, kā rezultātā *euro* vērtība pret ASV dolāru bija pieaugusi.

Uz 2013. gada 31. decembri atvasināto finanšu instrumentu atmaksa nav kavēta un nav atzīts vērtības samazinājums (*impairment*).

2013. gada 31. decembrī uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem 65 380 578 LVL vērtībā.

Pārējās CCIRS darījumu vērtības izmaiņas uz 2013. gada 31. decembri veidoja uzkrātos izdevumus 63 397 649 LVL vērtībā, savukārt pārējās FORWARD darījumu vērtības izmaiņas veidoja uzkrātos izdevumus 3 077 LVL vērtībā. Par iemeslu noslēgto darījumu vērtības daļas, kuru ietekmē procentu likmju svārstības, samazinājumam salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija USD un EUR procentu likmju nevienlīdzīgās izmaiņas 2013. gada otrajā pusē. USD likmes pieauga, uzlabojoties Amerikas Savienoto Valstu ekonomikas stāvokļa novērtējumam, vienlaicīgi EUR likmēm tika novērots relatīvi mazāks pieaugums, kas galvenokārt notika dēļ korelācijas ar USD ilgtermiņa likmēm.

2013. gadā Valsts kase noslēgusi FORWARD darījumus naudas līdzekļu vadības ietvaros, ar to izslēdzot valūtu risku nākamajos gados veicamām iemaksām Pasaules Bankas kapitālā. Minēto darījumu vērtība uz 2013. gadā 31. decembri veidoja uzkrātos izdevumus 5 074 LVL vērtībā.

2013. gadā, lai nodrošinātu valsts parāda portfeļa ilgtspējas (*duration*) rādītāja saglabāšanu Latvijas valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās, Valsts kase noslēdza jaunu IRS darījumu, kura ietvaros jāmaksā fiksētā likme.

IRS darījumu bilances vērtība ir atkarīga no *euro* valūtas īstermiņa procentu likmju svārstībām. 2013. gada otrajā pusē īstermiņa likmēm bija mērens pieaugums, bet 2013. gada pēdējos mēnešos īstermiņa likmju pieauguma tendence kļuva izteiktāka, kas skaidrojams ar bankām pieejamo naudas līdzekļu samazinājumu, tām veicot ilgtermiņa refinansēšanas operācijās iegūtās naudas atmaksas Eiropas centrālajai bankai (ECB), un līdz ar to nākotnē situācija būs atkarīga no ECB pieņemtiem monetārās politikas lēmumiem. 2013. gada 31. decembrī uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem bija 1 974 778 LVL vērtībā.

Atvasināto finanšu instrumentu finanšu aktīvu un saistību patiesā vērtība

Patiesās vērtības hierarhija

7. Starptautiskais finanšu pārskatu standarts nosaka vērtēšanas metožu hierarhiju, pamatojoties uz vērtēšanas tehnikā izmantoto veidu – novērojami tirgus dati vai arī tirgus dati nav novērojami. Novērojami tirgus dati ir iegūti no neatkarīgiem avotiem. Ja tirgus dati nav novērojami, vērtēšanas tehnika uzrāda Valsts kases pieņēmumus par tirgus situāciju. Šie divi datu veidi nosaka sekojošu patiesās vērtības hierarhiju:

- 1. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto aktīvā tirgū kotētās cenas (nekorrigētas) identiskiem aktīviem vai saistībām. Šis līmenis iekļauj biržā kotētas akcijas un iegādātos parāda vērtspapīrus, kā arī biržā tirgotos atvasinātos finanšu instrumentus;
- 2. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav 1.līmenī iekļautās kotētās cenas, bet kas ir novērojami tieši (t.i. cena), vai netieši (t.i. iegūti no cenas). Šajā līmenī ir iekļauta lielākā daļa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem un iegādātiem parāda vērtspapīriem;
- 3. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem. Šajā līmenī iekļautas akcijas un iegādātie parāda instrumenti, kuru vērtēšanā būtiska sastāvdaļa ir dati, kuri nav novērojami aktīvā tirgū.

Visi Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti ietilpst patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī, jo to vērtēšanas modeļos pielietotas tirgus cenas.

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība (visu Valsts kases maksājamo plūsmu summa) nosaka salīdzināšanas bāzi ar instrumentiem, kas atzīti bilancē, bet nenorāda uz instrumentu patieso vērtību. Tādēļ nosacīto pamatvērtību neizmanto, lai noteiktu, kādā līmenī Valsts kase pakļauta kredīriskam vai tirgus riskam. Atvasināto finanšu instrumentu vērtība mainās atkarībā no tirgus procentu likmju vai valūtas kursu svārstībām un atvasināto finanšu instrumentu vērtības izmaiņas neliecina par to izmantošanas efektivitāti un to pielietošanas rezultāts ir vērtējams kontekstā ar pamatinstrumenta riska pārvaldīšanu.

28. tabula. Valsts kases atvasināto finanšu instrumentu nosacītās līgumu pamatvērtības un bilances vērtības (latos)

Atvasinātie finanšu instrumenti	31.12.2013.		
	Nosacītā pamatvērtība	Balances vērtība	
		Aktīvs	Pasīvs
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD)*	7 185 166	368 971	474 645
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS)**	82 573 196	0	1 974 778
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS)*	1 760 327 759	0	99 565 983
Kopā:	1 791 168 874	368 971	102 015 406

*Valsts kase FORWARD un CCIRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos patiesajā vērtībā pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi;

**Valsts kase IRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos lineāri atzīstot nākamajā pārskata periodā maksājamos procentus

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra uzrāda atvasināto finanšu instrumentu termiņsadalījumu līdz gadam, no viena līdz pieciem gadiem un virs pieciem gadiem pa atvasināto finanšu instrumentu līgumiem.

Pārskata periodā pēc pieciem gadiem sagaidāmais IRS darījumu pozitīvais rezultāts, kā redzams no Valsts Kases atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūras 2013. gada 31. decembrī (skatīt 28. tabulu), pārsniedz šī brīža IRS darījumu negatīvo bilances vērtību. CCIRS un FORWARD darījumu valūtu kursu svārstību rezultātu pilnībā kompensē valsts parāda vērtības izmaiņas no valūtu svārstībām. Savukārt pārējās izmaiņas kompensē ASV dolāros emitēto eiroobligāciju tirgus vērtības izmaiņas

atkarībā no procentu likmju svārstībām salīdzinājumā ar vērtības izmaiņām hipotētiskām eiroobligācijām euro valūtā. Tādējādi, ja emitētās eiroobligācijas ASV dolāros tiktu dzēstas pirms termiņa atbilstoši to tā brīža tirgus cenai, tad attiecīgi, pārtraucot arī pretī noslēgtos CCIRS darījumus, abas šīs darbības naudas izteiksmē savstarpēji kompensētos.

IRS darījumiem saskaņā ar līgumu nosacījumiem paredzēti neto norēķini, tādēļ naudas plūsmas no IRS līgumiem uzrādītas neto vērtībā.

29. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu nediskontēto nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra 2013. gada 31. decembrī (latos)

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	Līdz 12 mēnešiem	1 - 5 gadi	Vairāk kā 5 gadi	Kopā
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD)				
Ienākošā naudas plūsma	1 509 186	4 844 396	799 870	7 153 453
Izejošā naudas plūsma	-1 516 107	-4 865 853	-803 206	-7 185 166
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) (neto norēķini)*				
Ienākošā naudas plūsma	0	9 001 031	40 043 780	49 044 811
Izejošā naudas plūsma	-8 420 862	-6 678 419	0	-15 099 281
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS) (bruto norēķini)				
Ienākošā naudas plūsma	58 259 375	707 481 250	961 601 563	1 727 342 188
Izejošā naudas plūsma	-58 966 508	-728 920 787	-972 440 465	-1 760 327 759

*nākotnes mainīgās, bet vēl nefiksētās, procentu likmes naudas plūsmas aprēķinam izmantotas FORWARD likmes, kas noteiktas balstoties uz Reuters finanšu informācijas sistēmas terminālā pēdējā saimnieciskā gada darba dienā fiksētām peļņas līknēm

Notikumi pēc bilances datuma

2014. gada 1. janvārī Latvija ir pievienojusies eirozonai, aizvietojot Latvijas latu (LVL) ar eiro pēc fiksēta kursa EUR 1 = LVL 0,702804. Šajā datumā valsts un pašvaldību budžeta iestādes ir veikušas bilances atlikumu konvertāciju euro un to finanšu pārskati par 2014. gadu un turpmākajiem periodiem tiks sagatavoti euro valūtā.

Atbilstoši Restrukturizācijas plānam, AS „Reverta” 2014. gada 4. aprīlī Valsts kasei ir ieskaitījusi 12 550 000 EUR valsts ieguldījuma pamatsummas atmaksai. 2014. gada februāra, aprīļa un maija mēnesī AS „Reverta” veica kārtējo procentu maksājumus 11 262 416 EUR apmērā. Līdz ar to valsts budžetam Valsts kases kontos uz 2014. gada 31. maiju ir samaksāti 23 812 416 EUR.

Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 3. jūnija sēdes protokola Nr. 31 30.§. 2. punktam un saskaņā ar Fiskālās disciplīnas likuma 19. panta trešo daļu pieņemts lēmums novirzīt 2013. gada valsts pamatbudžeta pārpalikuma summu 15 613 296,17 EUR (10 973 087 LVL) apmērā valsts parāda dzēšanai.

Eiropas Komisija 2014. gada 9. jūlijā ir pieņēmusi pozitīvu lēmumu AS „Air Baltic” valsts atbalsta izmeklēšanas lietā, saskaņojot aviokompānijas restrukturizācijas plānu un līdz ar to atzīstot Latvijas valsts kā AS „Air Baltic” lielākā akcionāra veikto ieguldījumu atbilstību Eiropas Savienības aviācijas un konkurences regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

Eiropas Komisija secināja, ka vairāki pasākumi, ko Latvija īstenojusi saistībā ar aviosabiedrības "Air Baltic" pārstrukturēšanu 2011. un 2012. gadā, bija saskaņā ar Eiropas Savienības noteikumiem par valsts atbalstu. Kā arī Eiropas Komisija novērtēja to, ka AS "Air

Baltic" pārstrukturēšanas plāns ļaus uzņēmumam kļūt dzīvotspējīgam ilgtermiņā, neradot nepamatotus konkurences traucējumus vienotajā tirgū.

Eiropas Komisija 2014.gada jūlijā ir pabeigusi arī padziļināto AS „Parex bankas” restrukturizācijas plāna un tā izmaiņu izvērtēšanu un konstatējusi, ka Latvijas valsts veiktie atbalsta pasākumi AS „Reverta” (iepriekš AS „Parex banka”) un AS „Citadele banka” pilnībā atbilst Eiropas Komisija noteikumiem par valsts atbalstu un Eiropas Komisijas Kopējam tirgum.